

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

Izveštaj nezavisnog revizora

Bilans uspeha

Izveštaj o ostalom rezultatu

Bilans stanja

Izveštaj o promenama na kapitalu

Izveštaj o tokovima gotovine

Napomene uz finansijske izveštaje

1-95

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima ProCredit Bank a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja ProCredit Bank a.d. Beograd (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za internu kontrolu za koju rukovodstvo utvrdi da je neophodna za sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo bilo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

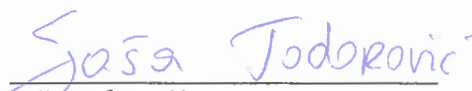
Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o prikazanim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešna prikazivanja.

Revizija podrazumeva primenu procedura radi pribavljanja revizijskog dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog bilo usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor uzima u obzir interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

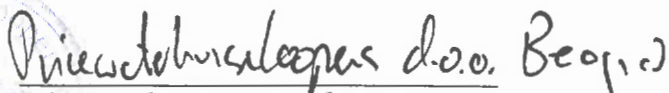
Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijsko stanje ProCredit Bank a.d. Beograd sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Saša Todorović
Licencirani revizor

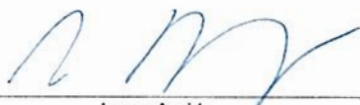

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 9. april 2019. godine

Bilans uspeha u periodu od 1. januara do 31. decembar 2018. godine

		(u hiljadama dinara)	
POZICIJA	Broj napomene	2018.	2017.
Prihodi od kamata	2.3,4	3,613,601	4,243,531
Rashodi kamata	2.3,4	(1,001,903)	(913,147)
Neto prihod po osnovu kamata	4	2,611,698	3,330,384
Prihodi od naknada i provizija	2.4,5	1,138,490	1,204,326
Rashodi naknada i provizija	2.4,5	(275,322)	(214,648)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	5	863,168	989,678
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	2,6	16,286	49,086
Neto prihod/(rashod) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	2,7	141,504	126,125
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2,8	41,390	(7,431)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	9	7,118	(8,934)
Ostali poslovni prihodi	10	102,422	62,668
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		3,783,586	4,541,576
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	11	(977,932)	(1,115,118)
Troškovi amortizacije	12	(267,262)	(292,877)
Ostali prihodi	13	217,568	58,791
Ostali rashodi	14	(1,575,491)	(1,769,431)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		1,180,469	1,422,941
Porez na dobitak	2,15	(184,387)	(233,595)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		996,082	1,189,346
ZARADA PO AKCIJI	16		
Osnovna zarada po akciji (u dinarima)		272	325
Umanjena zarada po akciji (u dinarima)		272	325

U Beogradu,
Dana 29. mart 2019. godine

Igor Anić
Član izvršnog odbora

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora

Izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara do 31. decembar 2018.godine

POZICIJA	Broj napomene	(u hiljadama dinara)	
		2018	2017
DOBITAK PERIODA		996,082	1,189,346
<i>Ostali rezultat perioda</i>			
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava	35	533	74,617
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	35	246	18,048
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		29,586	-
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	15	(4,606)	(13,900)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		25,759	78,765
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		1,021,841	1,268,111

U Beogradu,
Dana 29. mart 2019. godine

Igor Anić
Član izvršnog odbora

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora

Bilans stanja na dan 31. decembar 2018. godine

POZICIJA	Broj napomene	31.12.2018.	(u hiljadama dinara) Iznos prethodne godine	
			31.12.2017.	01.01.2017.
AKTIVA				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	2.11,17	12,992,766	11,021,263	10,281,913
Potraživanja po osnovu derivata	2.6.3,21	5,550	1,546	-
Hartije od vrednosti	2.9,18	3,605,814	3,558,832	2,316
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.6,19	4,884,244	4,766,423	3,584,151
Kredit i potraživanja od komitenata	2.6,20	85,882,836	73,666,964	71,845,312
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		-	-	20,102
Investicije u zavisna društva	2.12,22	127,752	127,752	127,752
Nematerijalna imovina	2.15,23	268,270	280,845	285,461
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.13,24	2,168,815	2,714,538	2,701,216
Investicione nekretnine	2.14,15	366,123	-	-
Tekuća poreska sredstva		38,197	28,693	25,939
Ostala sredstva	26	717,026	515,198	459,888
UKUPNO AKTIVA		111,057,393	96,682,054	89,334,050
PASIVA				
OBAVEZE				
Obaveze po osnovu derivata	2.6.3,27	6,288	2,214	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2.6,28	29,287,316	25,185,189	21,940,814
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	2.6,29	61,373,547	52,175,298	48,275,977
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika		-	-	8,444
Subordinirane obaveze	30	3,683,110	3,692,709	3,848,758
Rezervisanja	2.18,31	68,571	93,407	102,110
Odložene poreske obaveze	2.22,33	80,117	58,708	39,783
Ostale obaveze	34	640,865	641,169	464,243
KAPITAL				
Akcijski kapital	2.24,35	6,439,757	6,439,757	6,439,757
Dobitak	2.24,35	7,112,315	6,056,994	5,956,319
Rezerve	2.24,35	2,365,507	2,336,610	2,257,845
UKUPNO KAPITAL	2.24,35	15,917,579	14,833,361	14,653,921
UKUPNO PASIVA		111,057,393	96,682,054	89,334,050

U Beogradu,
Dana 29. mart 2019. godine

Igor Anić
Član izvršnog odbora

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora

Izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine

OPIS	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz		Dobitak	Ukupno
			Revalorizacije rezerve	Revalorizacije rezerve		
Početno stanje na dan 1. januara 2017. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	613,981	5,956,319	14,653,921
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2017. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	613,981	5,956,319	14,653,921
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	78,765	-	78,765
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1,189,346	1,189,346
Isplata dividendi	-	-	-	-	(1,088,671)	(1,088,671)
Ukupne transakcije sa vlasnicima	-	-	-	-	(1,088,671)	(1,088,671)
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	692,746	6,056,994	14,833,361
Početno stanje na dan 1. januara 2018. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	692,746	6,056,994	14,833,361
Efekti prve primene novih MSFI - povećanje	-	-	-	3,138	59,239	62,377
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2018. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	695,884	6,116,233	14,895,738
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	25,759	-	25,759
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	996,082	996,082
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	3,663,012	2,776,745	1,643,864	721,643	7,112,315	15,917,579

Igor Anić
Član izvršnog odbora

Dana 29. mart 2019. godine

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora

Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine

POZICIJA	(u hiljadama dinara)	
	2018.	2017.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	4,920,246	5,973,447
Prilivi od kamata	3,678,739	4,412,589
Prilivi od naknada	1,141,237	1,214,869
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	100,270	345,989
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(4,176,215)	(4,769,713)
Odlivi po osnovu kamata	(948,605)	(986,406)
Odlivi po osnovu naknada	(275,636)	(214,431)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(978,860)	(1,125,549)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(245,536)	(447,275)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(1,727,578)	(1,996,052)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	744,031	1,203,734
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	7,653,293	282,718
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjene investiranju	172,563	-
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	7,480,730	282,718
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(12,658,568)	(11,009,758)
Povećanje kredita idrugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(12,656,786)	(7,558,092)
Povećanje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koje nisu namenjene investiranju	-	(3,451,666)
Smanjenje drugih finansijskih obaveza	1,782	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	(4,261,244)	(9,523,306)
Plaćeni porez na dobit	(177,088)	(459,362)
Isplaćene dividende	-	(925,370)
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(4,438,332)	(10,908,038)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	74,829	3,416,461
Prilivi od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	74,829	3,416,461
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(7,909)	(412,642)
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(7,909)	(412,642)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	66,920	3,003,819
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	70,005,713	91,402,711
Prilivi po osnovu subordiniranih obaveza	97,445	232,540
Prilivi po osnovu uzetih kredita	13,640,720	19,032,958
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	56,267,548	72,137,213
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(64,188,241)	(84,664,285)
Odlivi po osnovu subordiniranih obaveza	(106,067)	(387,528)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(7,848,903)	(12,081,550)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(56,233,271)	(72,195,207)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	5,817,472	6,738,426
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	82,654,081	101,075,337
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(81,208,021)	(102,241,130)
NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE	1,446,060	(1,165,793)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	7,294,236	5,923,672
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	9,815,756	21,139,217
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	(9,543,059)	(18,602,860)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	9,012,993	7,294,236

Igor Anić
Član izvršnog odbora

U Beogradu,
Dana 29. mart 2019. godine

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2018. GODINU

Sadržaj

1.	Opšte informacije	3
2.	Osnove za sastavljanje i značajne računovodstvene politike	4
3.	Upravljanje finansijskim rizicima	23
4.	Prihodi i rashodi od kamata	58
5.	Prihodi i rashodi od naknada i provizija	59
6.	Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	60
7.	Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	60
8.	Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	61
9.	Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	62
10.	Ostali poslovni prihodi	62
11.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	63
12.	Troškovi amortizacije	63
13.	Ostali prihodi	63
14.	Ostali rashodi	64
15.	Porez na dobitak	65
16.	Zarada po akciji	66
17.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	67
18.	Hartije od vrednosti	68
19.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	69
20.	Kredit i potraživanja od komitenata	69
21.	Potraživanja po osnovu finansijskih derivata	70
22.	Investicije u zavisna društva	71
23.	Nematerijalna ulaganja	71
24.	Nekretnine, postrojenja i oprema	72
25.	Investicije nekretnine	74
26.	Ostala sredstva	75
27.	Obaveze po osnovu finansijskih derivata	76
28.	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	76
29.	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	78
30.	Subordinirane obaveze	79
31.	Rezervisanja	80
32.	Tekuće poreske obaveze	81
33.	Odložene poreske obaveze	81
34.	Ostale obaveze	82
35.	Kapital	83
36.	Potencijalne obaveze	85
37.	Usaglašavanje potraživanja	87
38.	Usaglašenost sa pokazateljima Narodne Banke Srbije	87
39.	Odnosi sa povezanim stranama	87
40.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	95
41.	Događaji nakon dana bilansa stanja	95

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

1. Opšte informacije

Procredit Bank a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) osnovana je Ugovorom o osnivanju Micro Finance Bank a.d. Beograd, zaključenim 31. marta 2001. godine između 5 osnivača – inostranih finansijskih institucija.

Banka je dobila dozvolu za rad Rešenjem Narodne banke Jugoslavije broj G.538 od 5. aprila 2001. godine. Banka je stekla svojstvo pravnog lica upisom u sudski registar Privrednog suda u Beogradu pod brojem V Fi-3571-01 od 9. aprila 2001. godine (registarski uložak 3-135-00).

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka je registrovana za obavljanje sledećih poslova:

- primanje svih vrsta novčanih depozita,
- davanje i uzimanje svih vrsta kredita,
- deviznim, devizno-valutnim, i menjačkim poslovima,
- izdavanjem hartija od vrednosti i novčanih kartica,
- čuvanjem sredstava i hartija od vrednosti i upravljanjem njima,
- kupovinom i prodajom hartija od vrednosti,
- izdavanjem jemstva, garancija, avala i drugih oblika jemstva,
- poslovima platnog prometa,
- posredovanje u trgovini hartijama od vrednosti,
- kupovanje i naplata potraživanja, kao i pružanje drugih finansijskih usluga.

Rešenjem Narodne banke Jugoslavije br. 85/2001 od 10. aprila 2001. godine Banka je dobila dozvolu za obavljanje platnog prometa i kreditnih poslova sa inostranstvom ("veliko ovlašćenje").

U 2003. godini, Micro Finance Bank a.d. Beograd je promenila naziv u ProCredit Bank a.d. Beograd. Promena naziva je upisana u registar Trgovinskog suda u Beogradu 12. septembra 2003. godine pod brojem XVI-Fi-8824/03.

Banka je član ProCredit grupe, a ProCredit Holding AG & CO KGaA je vlasnik 100% kapitala Banke i ujedno krajnji matični entitet Grupe.

Banka poslovanje obavlja u svom sedištu u Beogradu u ulici Milutina Milankovića br. 17 i 16 poslovnica od kojih 4 u Beogradu, 2 u Novom Sadu, 2 u Kragujevcu, 2 u Nišu, i po jedna u, Somboru, Zrenjaninu, Šapcu, Pančevu, Čačku i Subotici.

Banka je osnovala ProCredit Leasing d.o.o. Beograd koji je registrovan kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005. godine. Banka je 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o. Beograd (u daljem tekstu „Lizing“). U skladu sa Zakonom o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje, Skupština Lizinga je dana 01.01.2018. godine donela Odluku o prestanku rada i pokretanju likvidacije, koja je u zakonskom roku dostavljena Narodnoj banci Srbije kao regulatornom telu, i koja je dala saglasnost za pokretanje postupka likvidacije. Postupak likvidacije ProCredit Leasing d.o.o. je otpočeo 30.04.2018.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 355 zaposlenih (na 31. decembra 2017. godine banka je imala 421 zaposlena). Poreski identifikacioni broj Banke je 100000215. Poreski identifikacioni broj Lizinga je: 103723748.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su dosledno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji podrazumeva da će Banka nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

Pojedinačni finansijski izveštaji (u daljem tekstu: finansijski izveštaji) Banke za 2018. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni na pojedinačnoj (nekonsolidovanoj) osnovi. S obzirom da Banka ispunjava uslove iz Člana 8. Odluke o kontroli bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi nisu sastavljeni konsolidovani finansijski izveštaji na dan 31.12.2018.

Standardi i tumačenja koja su prvi put u primeni u tekućem periodu:

- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" u primeni od 01.01.2018. ima uticaja na klasifikaciju i merenje finansijskih instrumenata i na priznavanje kreditnih gubitaka. Rukovodstvo Banke je sprovedo projekat implementacije MSFI 9 uz nadzor ProCredit Holding AG & CO KGaA i u skladu sa principima ustanovljenim na nivou ProCredit Holding AG & CO KGaA. Prelazak na MSFI 9 rezultovao je povećanjem kapitala u iznosu od RSD 59.239 hiljada RSD, u najvećoj meri uzrokovanim smanjenjem početnog stanja rezervisanja za očekivane gubitke u 2018. godini u odnosu na krajnje stanje ispravke vrednosti u 2017. godini obračunatih u skladu sa MRS 39 (uključujući rezervisanja za vanbilansne izloženosti). Navedeno umanjenje rezervisanja je uslovljeno promenom načina obračuna PD i LGD parametara (u daljem tekstu: PD/LGD modela). Novi PD/LGD model, koji je usklađen sa zahtevima MSFI 9, uzima u obzir i naplatu otpisanih plasmana, što je različito u odnosu na prethodni PD/LGD model koji je bio zasnovan isključivo na migracionim analizama i nije uzimao u obzir naplatu otpisanih plasmana. Činjenica da je banka u periodu obuhvaćenom prilikom razvoja novog PD/LGD modela, od 2007 do 2016, ostvarila naplatu otpisanih plasmana u ukupnom iznosu od EUR 13,061,604 odnosno RSD 1,547,443 hiljada preračunato po srednjem kursu na dan 31.12.2017, odnosno 36% od ukupnog iznosa otpisanih plasmana, doprinela je smanjenju nivoa rezervisanja u posmatranom periodu.

Promena kod finansijskih obaveza u smislu reklasifikacije po MSFI 9 nije bilo.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)*

Efekti prve primene MSFI 9 prikazani su u tabeli:

POZICIJA	Metod merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	Ispravka vrednosti po MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017	Ispravka vrednosti po MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018	Efekat - očekivani kreditni gubici
AKTIVA			1,390,276	1,331,911	(58,365)
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost		4,762	4,762
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU			
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju vlasničke HOV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital HoV koje se vrednuju po FV kroz BU			
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju dužničke HOV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital		3,138	3,138
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost			
Potraživanja po osnovu derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU			
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	105	1,385	1,280
Kredit i potraživanja od komitenata			1,383,065	1,314,772	(68,293)
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	7,106	7,854	748
PASIVA			23,947	23,073	(874)
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	23,947	23,073	(874)
TOTAL			1,414,223	1,354,983	(59,239)

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)*

Neto knjigovodstvena vrednost instrumenata koji su u delokrugu MSFI 9, nakon prve primene prikazani su u tabeli:

POZICIJA	Metod merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto knjigovodstvena vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017	Neto knjigovodstvena vrednost po MSFI početno stanje na dan 01.01.2018	Efekat inicijalnog vrednovanja po MSFI 9
AKTIVA			93,530,226	93,588,591	(58,365)
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	11,021,263	11,016,501	4,762
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HOV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	2,223	2,223	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HOV	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	3,556,609	3,553,471	3,138
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	1,546	1,546	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	4,766,423	4,765,143	1,280
Kredit i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	73,666,964	73,735,257	(68,293)
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	515,198	514,450	748
PASIVA			23,947	23,073	(874)
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	23,947	23,073	(874)

- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti u sklopu MSFI 4 Ugovori o osiguranju (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- IFRIC 22 tumačenja – Devizno poslovanje i razmatranje unapređenja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Dopune MRS 40 - Transferi investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine);
- Izmene i dopune MSFI 2 Plaćanje akcijama – Odmeravanje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine)

Rukovodstvo Banke je razmatralo uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske izveštaje Banke i smatra da njihovo usvajanje nema materijalno značajne efekte na finansijske izveštaje Banke u periodu njihove početne primene.

U trenutku sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja, objavljeni su sledeći standardi i tumačenja koji su primenljivi u narednom periodu:

- Dopune MSFI 9 “Mogućnosti prevremene otplate sa negativnom naknadom” koje će rešiti nedoumice kako se određeni finansijski instrumenti sa opcijom za prevremenu otplatu klasifikuju u skladu sa MSFI 9 . Izmene i dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju 01.01.2019. godine ili nakon toga .

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

- MSFI 16 “Lizing” će imati uticaja na priznavanje, merenje, prezentaciju i obelodanjivanja postojećih ugovora o zakupu. Banka će primeniti modifikovani retrospektivni pristup bez uporednog prikazivanja efekata pre prve primene. Počev od 01.01.2019. godine, postojeći ugovori o operativnom lizingu će biti prikazani kao “pravo korišćenja sredstava” u okviru pozicije “Nekretnine, postrojenja i oprema”. Izmene i dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju 01.01.2019. godine ili nakon toga. Ukupna lizing obaveza diskontovana inkrementalnom kamatnom stopom na dan prve primene 01.01.2019 iznosiće RSD 289.788 hiljada.
- Godišnja poboljšanja MSFI Standarda (2015-2017) na snazi za godišnje periode koji počinju 01.01.2019 ili nakon toga.
- Dopune MRS 1 i MRS 8: Definicija materijalnosti na snazi za godišnje periode koji počinju 01.01.2020 ili nakon toga.
-
- Rukovodstvo Banke je razmatralo uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske izveštaje Banke i smatra da njihovo usvajanje neće imati materijalno značajne efekte na finansijske izveštaje Banke u periodu njihove početne primene.

Sledeći standardi, dopune i tumačenja koji su objavljeni a neće imati uticaja na finansijske izveštaje Banke: MSFI 17 “Ugovori o osiguranju”, izmene i dopune MRS 19 “Izmene, ograničenja ili izmirenje plana”, izmene i dopune MRS 28 “Dugoročni udeli u pridruženim subjektima i zajedničkim poduhvatima” i izmene i dopune MSFI 3 “Poslovne kombinacije”.

Nije bilo ranije primene standarda, izmene i dopuna.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva upotrebu određenih kritičkih računovodstvenih procena. Takođe zahteva od menadžmenta da iskoristi svoj sud u procesu primene računovodstvenih politika. Iako se procene baziraju na najboljim saznanjima rukovodstva o tekućim događajima i aktivnostima, stvarni rezultati se mogu razlikovati od tih procena.

2.1. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Banka vrši procene i pretpostavke koje utiču na iznose sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima za sledeću finansijsku godinu. Procene i mišljenja se neprekidno evaluiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koja se smatra da su razumna u datim okolnostima.

Rashodi indirektnog otpisa plasmana

Banka najmanje na mesečnoj bazi revidira svoje kreditne portfolije radi procene obezvređenja. Metodologija podrazumeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka u svakom trenutku kako bi iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih na svaki izveštajni datum odlikavao promene u kreditnom riziku finansijskih instrumenata. Rezervisanje se zasnivaju na očekivanim kreditnim gubicima povezanim sa verovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih dvanaest meseci osim ukoliko nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od nastanka.

Neophodnost rezervisanja očekivanih gubitaka tokom veka trajanja nastupa kada se otkrije znatno uvećanje kreditnog rizika od datuma priznavanja izloženosti. Cilj zahteva o umanjenju vrednosti jeste da se prizna očekivani gubitak kredita za sve finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog uvećanja kreditnog rizika u odnosu na početno priznavanje - bez obzira da li se procenjuje na individualnoj ili kolektivnoj osnovi - uzimajući u obzir sve razumne i dostupne podatke, uključujući i one koji se odnose na buduću period. Ovaj model je okrenut budućnosti i menja model nastalih gubitaka za priznavanje kreditnih gubitaka u smislu što više

2.1. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (nastavak)

nije neophodno da se desi neki nepredviđeni događaj (okidač) kako bi se priznavali kreditni gubici. Vrednovanje očekivanih kreditnih gubitaka je zasnovano na svim razumnim i pouzdanim podacima koji su dostupni bez nepotrebnih troškova, pri čemu se uključuju i istorijski, trenutni i podaci predviđeni za budući period. Prosečne primenjenije stope PD i LGD po fazama su prikazane u napomeni 3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik. Gubici usled ispravke vrednosti za pojedinačno značajne plasmane bazirani su na proceni diskontovanih budućih novčanih tokova pojedinačnih plasmana, imajući u vidu otplate i realizaciju bilo kojih sredstava koja služe kao kolaterali tih plasmana. Porast ili smanjenje od 10% očekivanih kreditnih gubitaka u poređenju sa procenjenim budućim diskontovanim novčanim tokovima pojedinačno značajnih plasmana, koji bi mogli da nastanu usled razlika u iznosima i vremenskim rasporedima novčanih tokova, rezultirali bi u porastu ili smanjenju ispravke vrednosti u iznosu od RSD 34,905 hiljada (2017: RSD 50,332 hiljade).

Rezervisanja

Rezervisanja su, u velikoj meri, stvar prosuđivanja, posebno kad su u pitanju sudski sporovi. Banka procenjuje verovatnoću nastanka nepovoljnog događaja koji je rezultat prošlog događaja, i ako je procenjeno da će događaj nastati sa više od pedeset procenata verovatnoće, Banka vrši rezervisanje ukupnog iznosa obaveze. Banka primenjuje princip konzervativnosti u procenama, ali zbog visokog stepena neizvesnosti, u nekim slučajevima, procena može da odstupa od konačnog ishoda spora.

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Fer vrednost investicija kotiranih na aktivnim tržištima zasniva se na tekućim cenama ponude (finansijska sredstva) ili tražnje (finansijske obaveze). Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, analizu diskontovanih novčanih tokova i druge tehnike procene koje koriste učesnici na tržištu. Modeli procene odslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili posle datuma merenja. Za period bilansa uspeha, rukovodstvo Banke revidira modele kako bi se postaralo da na odgovarajući način odslikavaju tekuće tržišne uslove, uključujući relativnu likvidnost tržišta i kamatne marže.

Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja i nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalnih ulaganja i nekretnina, postrojenja i opreme („osnovnih sredstava“) zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, tehničkom razvoju i promenama na koji utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za korišćenje korisnog veka trajanja.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima prilikom odlaska u penziju nakon ispunjenja zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)**2.2 Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom banka posluje ("funkcionalna valuta"). Finansijski izveštaji su prikazani u dinarima (RSD) koji predstavljaju funkcionalnu i valutu prikazivanja.

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunati su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije koji je važio na taj dan.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao dobici ili gubici od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

2.2 Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, bili su sledeći:

U RSD	31.12.2018.	31.12.2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847

2.3 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente koji nose kamatu, osim finansijskih sredstava koja se klasifikuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat i finansijskih instrumenata po fer vrednost kroz bilans uspeha priznaju se u okviru 'prihoda od kamata' i 'rashoda od kamata' u bilansu uspeha koristeći metod efektivne kamatne stope. Metod efektivne kamatne stope je metod koji računa troškove otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza kao i troškove dodeljivanja kamatnih prihoda ili kamatnih troškova u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta (na primer, mogućnost plaćanja unapred) ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dve ugovorne strane koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte.

Naknade po osnovu odobrenih kredita se razgraničavaju i amortizuju kao prihod od kamata na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita. Proporcionalno razgraničavanje naknada se ne razlikuje materijalno od primene metode efektivne kamatne stope.

Banka nastavlja obračun zatezne kamate u svrhu evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na kamatne prihode već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.4 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija se priznaju u momentu nastanka usluge, a po načelu uzročnosti prihoda i rashoda na obračunskoj osnovi. Ostale naknade i provizije uglavnom nastaju po osnovu izvršenih usluga platnog prometa, izdavanja garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

2.5 Prihodi od dividendi

Dividende se priznaju u bilansu uspeha kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

2.6 Finansijska sredstva i obaveze

Klasifikacija

Banka klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrednosti, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Klasifikacija zavisi od poslovnog modela i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Rukovodstvo vrši klasifikaciju finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Banka klasifikuje finansijske obaveze kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Inicijalno priznavanje

Finansijska sredstva i obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove za sva finansijska sredstva ili obaveze koja se ne vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim obavezama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

Naknadno merenje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze po amortizovanoj vrednosti se nakon početnog priznavanja vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha i finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha se nakon inicijalnog priznavanja iskazuju po fer vrednosti.

Fer vrednosti hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva (i tržište hartija od vrednosti koje se ne kotiraju na berzi) nije aktivno, Banka utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih strana, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.6 Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Cilj zahteva o umanjenju vrednosti jeste da se prizna očekivani gubitak kredita za sve finansijske instrumente kod kojih je došlo do značajnog uvećanja kreditnog rizika u odnosu na početno priznavanje - bez obzira da li se procenjuje na individualnoj ili kolektivnoj osnovi - uzimajući u obzir sve razumne i dostupne podatke, uključujući i one koji se odnose na budući period.

Stoga, neophodnost rezervisanja očekivanih gubitaka tokom veka trajanja nastupa kada se otkrije znatno uvećanje kreditnog rizika od datuma otkrivanja izloženosti.

ProCredit metodologija za određivanje znatnog povećanja kreditnog rizika je zasnovana na razumljivim podacima okrenutim ka budućnosti i prošlim dospelim podacima.

Proces određivanja povećanja kreditnog rizika i klasifikacije kreditnog portfolija kao rezultat ovog procesa opisan je u Standardima za upravljanje kreditnim rizikom biznis klijenta.

Faze MSFI 9 odgovaraju sledećem:

- Faza I – Performing portfolio
- Faza II – Underperforming portfolio
- Faza III – Portfolio u statusu neizmirenja obaveza

Faza I obuhvata izloženosti koje nisu imale značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalne identifikacije ili imaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja, uključujući one koju su vraćeni nazad iz Faze II usled smanjenja kreditnog rizika. Za ove izloženosti jednogodišnji gubici povezani sa kreditima, se iskazuju u dobiti ili u gubitku i rezerva za gubitke se uspostavlja. Jednogodišnji očekivani gubici se odnose na očekivane gubitke povezane sa kreditima koji rezultiraju iz mogućih slučajeva neizvršenja u okviru 12 meseci posle datuma izveštavanja.

Faza II obuhvata izloženosti koje su imale značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalne identifikacije (izuzev ako nemaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja) i gde ne postoji nijedan objektivni dokaz umanjenja vrednosti. Za ova sredstva, iskazuju se očekivani gubici tokom veka trajanja. Očekivani gubici tokom veka trajanja su očekivani gubici povezani sa kreditima koji proističu iz svih mogućih slučajeva neizvršenja tokom očekivanog veka – dospeća zajma.

Faza III obuhvata izloženosti koje imaju objektivni dokaz umanjenja vrednosti sa datumom izveštavanja. Za ova sredstva, identifikuju se očekivani gubici tokom veka trajanja i prihod od kamate se obračunava na neto iznos troškova zaduživanja (bruto iznos troškova zaduživanja usklađen za rezerve za pokriće gubitaka).

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.6 Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

Redovna procena objektivnih dokaza obezvređenja je primenjiva kod svih bilansnih i vanbilansnih kreditnih izloženosti, bez obzira na njihovu veličinu. Shodno tome, sledeći pokazatelji predstavljaju znake obezvređenja:

- Davno dospela dospeća u kašnjenju od 90 dana
- Svi klijenti sa malim ili srednjim kreditnim izloženostima kod kojih je klasifikacija rizika imala za rezultat 8
- Pokrenut je stečajni postupak
- Banka je pokrenula sudski postupak
- Celokupna ili deo vanbilansne izloženosti klijenta pokazuje druge znake obezvređenja.
- Izloženost klasifikovana kao POCI¹

Banka procenjuje na svaki izveštajni datum da li postoji objektivni dokaz da je finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava obezvređena. Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređena i gubici pri obezvređenju se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog procenjivanja sredstva (slučaj gubitak) i kada slučaj gubitka utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koja mogu biti pouzdano procenjeni.

Banka prvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju za pojedinačno finansijsko sredstvo koje je pojedinačno značajno, i pojedinačno ili grupno za finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna. Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju pojedinačno za finansijsko sredstvo, bilo da je značajno ili ne, uključuje sredstvo u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i grupno ih procenjuje za obezvređenje. Sredstva koja se pojedinačno procenjuju za obezvređenje i za koja se gubitak pri obezvređenju priznaje ili nastavlja da se priznaje, nisu uključena u grupno procenjivanje obezvređenja. Individualna procena obezvređenja je tehnika utvrđivanja potencijalnog gubitka za izloženosti koje se smatraju pojedinačno značajnim.

Iznos gubitka je odmeren kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstava se smanjuje upotrebom računa ispravke vrednosti i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha. Ako kredit ili ulaganje koje se drži do dospeća ima varijabilnu kamatnu stopu, diskontna stopa za odmeravanje bilo kog gubitka zbog obezvređenja je tekuća efektivna kamatna stopa određena prema ugovoru.

Kada je kredit nenaplativ, umanjenje vrednosti se radi preko računa ispravke vrednosti za obezvređenje kredita. Takvim kreditima se umanjuje vrednost nakon što se završe sve neophodne procedure i utvrdi iznos gubitka.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvređenja smanji i smanjenje se može objektivno povezati sa bilo kojim događajem nakon što je obezvređenje priznato (kao što je poboljšanje dužnikovog kreditnog rejtinga), prethodno priznati gubitak zbog obezvređenja se koriguje promenama na računu ispravke vrednosti. Iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha kao smanjenje gubitka po osnovu obezvređenja kredita.

¹ Izloženosti koje spadaju u POCI su definisane Standardima za umanjenje vrednosti kredita i pozajmica odobrenih klijentima

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.6 Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

Poslovni model

Poslovni model ProCredit banke za kredite i avanse klijentima sledi pristup držanja radi prikupljanja novčanih sredstava:

- banka ima jednostavan tradicionalan bankarski pristup
- Postoji jasno određena ciljna grupa (MSP)
- Banka ima malu lepezu jednostavnih kreditnih olakšica, kao što su krediti, overdraft, kreditne linije, kreditne kartice i olakšice za dokumentarno poslovanje
- Ni na jednom nivou ne postoji sistem kompenzacija zasnovan na bonusima vezanim za učinak
- Banka sledi konzervativnu strategiju za rizike i upravljanje rizicima

Poslovni model obuhvata ključne aktivnosti jednostavnog tradicionalnog bankarskog poslovanja, pri čemu se ProCredit banka specijalizuje za zadovoljavanje potreba malih i srednjih preduzeća (MSP), uključujući njihove vlasnike i poslovne partnere. Isto tako, banka pruža bankarske usluge fizičkim licima i nude im jednostavno i lako pristupačne depozitne olakšice, i na taj način promovišu razvoj kulture štednje i doprinose većoj ekonomskoj stabilnosti privatnih domaćinstava.

Banka ne nude nikakve složene finansijske proizvode ili usluge upravljanja sredstvima, već je usmerena na transparentne i jednostavne proizvode koje traže mala i srednja preduzeća i privatna domaćinstva. ProCredit banka ima jednostavan bilans stanja: aktiva i pasiva se najvećim delom sastoji iz kredita za privredu i depozita za klijente, respektivno. Primarni izvod prihoda je kamata koja se zaračunava na kreditni portfolio. Kamatne stope su transparentno utvrđene i konkurentne u tržišnom kontekstu.

ProCredit banka ne učestvuje ni u kakvim špekulativnim poslovima. Njen konzervativan pristup ublažavanju rizika zasniva se na jasno definisanom poslovnom modelu, velikoj diversifikaciji, i pažljivom odabiru i kontinuiranoj obuci zaposlenih. Poslovna strategija ProCredit Banke usredsređena je na mala i srednja preduzeća; dakle, kreditni rizik koji je vezan za usluživanje ove grupe klijenata predstavlja materijalnu stavku u rizičnom profile grupe. Kao deo ove strategije, ProCredit banke nastoje da budu „Hausbank“ za mala i srednja preduzeća. Koncept „Hausbank“ znači da želimo da uspostavimo dugoročno partnerstvo sa našim klijentima tako što ćemo da im obezbedimo lepezu modernih, ali jednostavnih finansijskih usluga u skladu sa njihovim potrebama i uz adekvatne savete koje pružaju dobro obučeni Savetnici za privredu (BCA) koji nisu motivisani sistemom bonusa. Kreditnog klijenta koji intenzivno koristi finansijske usluge banke generalno je lakše analizirati i pratiti, i samim tim on predstavlja niži rizik za banku. ProCredit-ov sistem nagrađivanja ne obezbeđuje podsticaje za ostvarivanje kratkoročnih prednosti. Na primer, zaposleni imaju fiksne plate umesto da zavise od bonusa. Banka se oslanja na jasne opise poslova

SPPI test

SPPI (Solely Payment of Principal and Interest) kriterijum je ispunjen ako ugovoreni uslovi finansijskog sredstva pokrenu, na naznačene datume, novčane tokove koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos glavnice.

Glavnica se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog knjiženja. Prihvaćeno je da se glavnica vremenom može menjati ako postoje otplate glavnice.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.6 Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

SPPI test (nastavak)

Kamatna stopa treba da sadrži samo sledeće elemente²:

- vremenska vrednost novca
- kreditni rizik povezan sa neizmirenim iznosom glavnice
- ostali bazični rizici kreditiranja i troškovi – rizik likvidnosti, administrativni troškovi
- profitna marža

Merenje finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrednosti je adekvatno samo za jednostavne novčane tokove sa niskom varijabilnošću, kao što su to jednostavni kreditni proizvodi, potraživanja i dužničke hartije od vrednosti. Ugovoreni novčani tokovi koji ispunjavaju SPPI kriterijum u skladu su sa osnovnim kreditnim aranžmanom, tj. Proizvodima ProCredit banke.

Banka obavlja SPPI test najmanje u sledećim situacijama:

- Inicijalni test kao što je opisano u Uputstvu Banke za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava – krediti za klijente.
- Prilikom uvođenja nove kreditne olakšice banka treba da ima SPPI test kao deo Odobrenja novog rizika (New Risk Approval – NRA)
- Prilikom uvođenja novog modela ugovora
- Prilikom uvođenja novog individualnog ugovora
- Prilikom uvođenja nove odredbe koja nije potvrđena i dokumentovana da ispunjava SPPI kriterijum
- Kada banka odluči da sprovede pravo iz ugovora. Takvo pravo može biti povećanje kamatne stope usled pogoršanja makroekonomske situacije na tržištu. Banka treba da obezbedi dokaz i dokumentuje da promene koje proizlaze iz ostvarivanja prava zadovoljavaju SPPI kriterijum.

Sva finansijska sredstva koja su bila predmet SPPI testa su ispunila SPPI kriterijum.

2.6.1 Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Nakon inicijalnog priznavanja, a na osnovu poslovnog modela koji za cilj ima isključivo prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i karakteristika ugovorenih novčanih tokova koji za cilj imaju isključivo naplatu kamate i glavnice, naknadna odmeravanja se vrše po amortizovanoj vrednosti korišćenjem ugovorene kamatne stope, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja i direktno umanjenje vrednosti. Amortizovana vrednost se izračunava uzimanjem u obzir svih troškova odobravanja kredita kao i svih popusta ili premija u vezi sa izmirenjem obaveza.

² PwC, 2017 : MSFI 9 finansijski instrumenti—Razumevanje osnova

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

Restrukturirana potraživanja

Restrukturiranje je bilo koja modifikacija uslova kreditne izloženosti ugovorom između banke i klijenta u cilju izmene plana otplate iz ugovora o kreditu kao odgovor na povećanje postojećeg ili budućeg kreditnog rizika koji se vezuje za klijenta. Izmene u planovima otplate i/ili obavezama plaćanja koje se odnose na kreditne izloženosti klijenata kod kojih ne dolazi do pogoršanja ekonomske situacije ne kvalifikuju se kao restrukturiranje.

Standardne restrukturirane kreditne izloženosti se definišu kao kreditne izloženosti koje u trenutku restrukturiranja:

- nisu više od 30 dana u kašnjenju i
- imaju samo privremene probleme u plaćanju koji ne dovode do povećanja rizika default-a
- problemi u otplati su uglavnom nastali zbog pogoršanja likvidnosti dok su profitabilnost i solventnost klijenta procenjene kao stabilne

Kontrolisane restrukturirane kreditne izloženosti se definišu kao one kreditne izloženosti koje su u trenutku restrukturiranja:

- više od 30 dana kašnjenja ali manje od 90 dana i / ili
- pokazuju privremene probleme u plaćanju koji mogu potencijalno dovesti do povećanja rizika default-a, međutim, očekuje se potpuna otplata kreditne izloženosti

Obezvređene restrukturirane kreditne izloženosti se definišu kao one kreditne izloženosti koje u trenutku restrukturiranja pokazuju ozbiljne probleme sa plaćanjem koji će verovatno imati uticaj na kreditni rizik. To su kreditne izloženosti koje su u momentu restrukturiranja:

- U kašnjenju preko 90 dana i / ili
- Za koje se ne može očekivati da će u potpunosti biti naplaćene zbog težine problema sa kojima se klijent susreće

Banka utvrđuje rezervisanja za kreditne gubitke koje se odnose na restrukturirane kreditne izloženosti u skladu sa utvrđenim metodologijama i standardima.

2.6.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Finansijska sredstva se se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat kada su ispunjeni sledeći uslovi:

- Biznis modelom je definisano da se finansijsko sredstvo drži sa ciljem prikupljanje ugovorenih novčanih tokova kao i prodaje
- Ugovoreni novčani tokovi se odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate

Nakon inicijalnog priznavanja, finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat, se iskazuju po fer vrednosti. Učešća u kapitalu koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se vrednost ne može pouzdano utvrditi vrednuju po nabavnoj vrednosti. Fer vrednost finansijskih sredstava koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim berzanskim cenama.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se finansijsko sredstvo ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok to sredstvo nije obezvređeno. Kada se finansijska sredstva klasifikovana kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat otuđe ili kada im se umani vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru kapitala knjiže se u bilansu uspeha.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.6.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Finansijska sredstva koja nisu ispunila kriterijum da budu vrednovana po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat, klasifikuju se kao finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Derivatni finansijski instrumenti su takođe klasifikovani kao instrumenti koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha osim ako su određeni kao instrumenti zaštite od rizika. Dobici i gubici proistekli iz promena u fer vrednosti derivata koji se vode zajedno sa određenim finansijskim sredstvima ili finansijskim obavezama se uključuju u 'neto prihod od finansijskih instrumenata označenih po fer vrednosti'.

2.7 Finansijske obaveze

Depoziti, krediti i subordinirane obaveze su osnovni izvor finansiranja Banke, početno se vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati.

Depoziti, obaveze po kreditima i subordiniranim obavezama se naknadno prikazuju po amortizovanoj vrednosti. Sve razlike između priliva sredstava umanjenog za transakcione troškove i otkupne vrednosti se priznaju u bilansu uspeha i razgraničavaju se na period korišćenja kredita primenom metoda efektivne kamatne stope.

2.8 Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja kada postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se izvrši izmirenje na neto bazi ili da se istovremeno realizuje i sredstvo i obaveza.

2.9 Sporazumi o prodaji i ponovnoj kupovini

Hartije od vrednosti kupljene po sporazumu o ponovnoj prodaji („reverse repos“) evidentiraju se kao Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija. Reverse repos su uključeni u poziciju Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija ukoliko im je rok dospeća kraći od tri meseca od datuma kupovine. Razlika između cena prodaje i ponovne kupovine tretira se kao kamata i razgraničava se na period trajanja sporazuma.

2.10 Rezerve za procenjene gubitke finansijskih sredstava u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije

U skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banka vrši obračun rezerve za procenjene gubitke za bilansnu i vanbilansnu aktivu prema kriterijumima definisanim u navedenoj Odluci.

Prema odredbama ove Odluke utvrđeni su uslovi pod kojima je Banka dužna da obračuna rezerve za procenjene gubitke koje se obračunava kao zbir :

- 0 % potraživanja klasifikovanih u kategoriju A;
- 2 % potraživanja klasifikovanih u kategoriju B;
- 15 % potraživanja klasifikovanih u kategoriju V;
- 30 % potraživanja klasifikovanih u kategoriju G;
- 100 % potraživanja klasifikovanih u kategoriju D.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.10 Rezerve za procenjene gubitke finansijskih sredstava u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije (nastavak)

Kredit, plasmani i druga izloženost Banke klasifikuju se u kategorije A, B, V, G i D u skladu sa procenom naplativosti kredita i drugih plasmana u zavisnosti od: broja dana koliko je prekoračen rok dospeća glavnice i kamate, finansijskog položaja komitenta i kvaliteta pribavljenih instrumenata obezbeđenja.

Obračunate rezerve za procenjene gubitke umanjuju se za izvršene ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama, utvrđene internom metodologijom, koja obuhvata primenu IFRS 9, pri čemu utvrđena pozitivna razlika predstavlja odbitnu stavku kod obračuna adekvatnosti kapitala. Međutim, ako učešće problematičnih kredita odbrenih dužnicima iz nefinansijskog i nedržavnog sektora u ukupnim kreditima odobrenih dužnicima iz tih sektora na izveštajni datum iznosi 10% ili manje (kao i na dan 30.06.2016 - kada je Banka ispunila taj uslov), Banka obračunava potrebnu rezervu za procenjene gubitke u iznosu koji je jednak nuli za potrebe obračuna adekvatnosti kapitala.

2.11 Gotovina i sredstva kod centralne banke

Gotovina i sredstva kod centralne banke iskazani su po amortizovanom trošku u okviru bilansa stanja i obuhvataju stanja sa rokom dospeća kraćim od tri meseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu na žiro računu, gotovinu u trezoru i blagajni kako u dinarima tako i u stranoj valuti, obaveznu deviznu rezervu izdvojenu kod Narodne banke Srbije, kao i deponovane viškove likvidnih sredstava kod Narodne Banke Srbije.

Za potrebe sastavljanja Izveštaja o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se: gotovina na žiro računu, gotovina u blagajni i trezoru u dinarima i stranoj valuti, čekovi i ostala novčana sredstva u dinarima, gotovina u stranoj valuti, devizni računi, gotovina u blagajni u stranoj valuti, čekovi i ostala novčana sredstva u valuti.

2.12 Investicije u zavisna društva

Povezana pravna lica su preduzeća u kojima Banka ima značajan uticaj. Ulaganja u povezana preduzeća se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti. Naknadno vrednovanje ulaganja u zavisna društva je po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

2.13 Nekretnine, postrojenja i oprema

Osnovna sredstva čine nekretnine, oprema, ostala osnovna sredstva i osnovna sredstva u pripremi.

Sva osnovna sredstva izuzev nekretnina prikazuju se po istorijskoj (nabavnoj) vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja. Istorijska vrednost uključuje izdatke koji se mogu direktno pripisati nabavci tih pozicija.

Nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrednosti. Vrednovanja nekretnine nakon njenog početnog priznavanja po nabavnoj vrednosti vrši se po modelu revalorizacije (fer vrednosti). Nakon početnog priznavanja nekretnine, evidentiranje po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njenu fer vrednost na dan revalorizacije umanjuje se za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju. Revalorizacija se radi na svakih pet godina, kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo ako bi se koristila fer vrednost na datum bilansa stanja. Procenu nepokretnosti mogu vršiti samo ovlašćeni procenitelji.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)**2.13 Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)**

Naknadni troškovi se uključuju u iskazani iznos sredstava ili priznaju kao posebno sredstvo, kako je prikladno, samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi vezane za tu poziciju priticati Banci i kada vrednost pozicije može pouzdano da se izmeri. Sve druge popravke i održavanje evidentiraju se na teret bilansa uspeha tokom finansijskog perioda u kojem nastaju.

Amortizacija se obračunava na revalorizovanu vrednost nekretnina, odnosno nabavnu vrednost za ostala osnovna sredstva po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije počinje od narednog meseca od kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Primenjene godišnje stope amortizacije su:

Opis	% za 2018.	% za 2017.
Poslovne zgrade	2,50%	2,50%
Računarska oprema	20%	20%
Nameštaj	10%	10%
Sefovi	15,50%	15,50%
Bankomati	14,30%	14,30%
Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	prema roku zakupa poslovnog prostora	prema roku zakupa poslovnog prostora

Rezidualna vrednost sredstava i korisni vek upotrebe se revidiraju i odgovarajuće koriguju na svaki datum bilansa stanja.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se iz razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru ostalih poslovnih prihoda/ostalih rashoda.

2.14 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili uvećanja vrednosti kapitala ili i jednog i drugog, a ne za: a) korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe; ili b) prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstvo kada je verovatno da će Banka imati buduće koristi od tih sredstava i kada se može pouzdano utvrditi njihova nabavna vrednost.

Investicione nekretnine se početno vrednuju na osnovu nabavne vrednosti. Vrednovanja investicione nekretnine nakon njenog početnog priznavanja vrši se po modelu nabavne vrednosti (cene koštanja). Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine prikazuju se po istorijskoj (nabavnoj) vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja

Naknadni troškovi se uključuju u iskazani iznos investicionih nekretnina samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi priticati Banci i kada se njihova vrednost može pouzdano izmeriti. Sve druge popravke i održavanje evidentiraju se na teret bilansa uspeha tokom finansijskog perioda u kojem nastaju.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.14 Investicione nekretnine (nastavak)

Amortizacija se obračunava na nabavnu vrednost investicionih nekretnina po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije počinje od narednog meseca od kada se investiciona nekretnina prizna.

Investicione nekretnine amortizuju se putem proporcionalne metode amortizacije primenom godišnje stope koju Banka primenjuje i prilikom amortizacije pozicije građevinskih objekata.

2.15 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina stečena kupovinom se iskazuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja. Nematerijalna imovina obuhvata softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procenjenog veka upotrebe i perioda na koji su licence izdate.

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima koje kontroliše Banka i koji će verovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana, priznaju se kao nematerijalna imovina.

Amortizacija se obračunava na nabavnu vrednost nematerijalne imovine po proporcionalnom metodu, primenom amortizacionih stopa, koje su određene tako da se izvrši njihovo potpuno amortizovanje u toku korisnog veka trajanja. Obračun amortizacije nematerijalne imovine počinje od narednog meseca od kada se ova sredstva stave u upotrebu. Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi pet godina, amortizaciona stopa iznosi 20% osim imovine čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom.

2.16 Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Za sredstva koja podležu amortizaciji proverava se da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti. Vršiti se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadena. Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti. Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Za svrhu procene umanjenja vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja umanjenja vrednosti.

2.17 Lizing / Zakupi

Banka kao zakupac

Zakup u kome značajan deo rizika i koristi od vlasništva ostaje na zakupodavcu klasifikuje se kao poslovni zakup.

Banka uglavnom zaključuje ugovore o poslovnom zakupu. Ukupna plaćanja po osnovu poslovnog zakupa terete rashode u bilansu uspeha na osnovi proporcionalnoj periodu zakupa. Kada se poslovni zakup okonča pre isteka perioda zakupa, svaka isplata koju zakupodavac zahteva kao kaznu, priznaje se kao rashod u periodu u kome se desio prestanak zakupa.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.18 Rezervisanja

Rezervisanja za odštetne zahteve po sudskim sporovima se priznaju kada: Banka ima postojeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada je u većoj meri verovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Kada postoji veći broj sličnih obaveza, verovatnoća da se zahteva odliv resursa da bi se namirila obaveza se utvrđuje razmatranjem vrste obaveza kao celine. Rezervisanje za pravne rizike priznaje se u punom iznosu ako je verovatnoća odliva sredstava veća od verovatnoće da do odliva sredstava neće doći.

Rezervisanja se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i specifične rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog protoka vremena se priznaje kao trošak rezervisanja.

Kod rezervisanja za pravne sporove kao diskontna stopa koristi se prosečna kamatna stopa za plasmane Banke u EUR i RSD (u zavisnosti od valute obračuna) iz aktuelnog cenovnika Banke u skladu sa prosečnom visinom rezervisanja po sporu i prosečnim procenjenim vremenom trajanja spora. Diskont se ne radi za sporove kod kojih se okončanje spora očekuje u narednom obračunskom periodu.

2.19 Ugovori o finansijskoj garanciji

Ugovori o finansijskim garancijama su ugovori koji zahtevaju da izdavalac vrši određena plaćanja da obešteti imaoca za gubitak koji je nastao zbog toga što određeni dužnik nije izvršio plaćanja u roku, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta. Pomenute finansijske garancije izdaju se bankama, finansijskim institucijama i drugim organima u ime klijenata u cilju obezbeđenja kredita, obezbeđenja prekoračenja po računima i drugih bankarskih usluga.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u vanbilansnoj evidenciji po fer vrednosti na dan izdavanja garancije. Nakon inicijalnog priznavanja obaveze Banke po osnovu pomenutih garancija se vrednuju po vrednosti većoj od inicijalnog odmeravanja, korigovanoj za amortizaciju obračunatu s ciljem da se u bilansu uspeha prizna prihod od naknade ostvaren na proporcionalnoj osnovi u toku važenja garancije i najbolje moguće procene potrebnog troška kako bi se izmirile sve finansijske obaveze nastale na dan bilansa stanja. Ove procene se utvrđuju na osnovu iskustva stečenog na sličnim transakcijama i gubicima nastalim u prošlosti kao i na osnovu prosuđivanja rukovodstva.

Svako povećanje obaveze koje se odnosi na garancije evidentira se kao rashod poslovanja u bilansu uspeha.

2.20 Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih obuhvataju obaveze za redovne zarade definisane ugovorom o radu i obaveze za doprinose.

Porezi i doprinosi za socijalno osiguranje

Banka i zaposleni izdvajaju doprinose u državne penzione fondove na obaveznoj osnovi. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca, u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Kada se doprinosi uplate, Banka nema dalju obavezu plaćanja doprinosa. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospeju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.20 Primanja zaposlenih (nastavak)

Ostala primanja zaposlenih

Banka isplaćuje otpremnine zaposlenima u skladu sa odredbama Zakona o radu Republike Srbije prilikom redovnog penzionisanja. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Definisana penziona obaveza se procenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice.

Sadašnja vrednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za otpremnine biti plaćene i koje imaju rok dospeća koji približno odgovara rokovima dospeća obaveze za penzije.

Aktuarski dobici i gubici, ukoliko su materijalno značajni, knjiže se na teret ili u korist kapitala, troškovi tekućeg rada, minulog rada i kamate idu na teret ili u korist bilansa uspeha.

2.21 Računovodstvo zaštite

Banka ne koristi računovodstvo hedžing transakcija.

2.22 Porez na dobitak i odloženi porezi

Porez na dobitak predstavlja iznos plaćen poreskim organima na osnovu zakona Republike Srbije. Procenjene mesečne rate se obračunavaju od strane Banke i plaćaju mesečno unapred.

Porez na dobitak u iznosu od 15% se plaća na dobitak obračunatu u poreskoj prijavi.

Odloženi porez na dobitak se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima. Odloženi porez na dobit se odmerava prema poreskim stopama i zakonu koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Glavne privremene razlike nastaju iz amortizacije nekretnina, revalorizacije određenih finansijskih sredstava i obaveza uključujući derivativne ugovore, rezervisanja za penzije i druga primanja zaposlenih nakon penzionisanja i prenesene poreske kredite.

Odložena poreska sredstva i obaveze, izračunavaju se primenom poreske stope za koju se očekuje da će biti efektivna u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno, izmirenja odloženih poreskih obaveza, a na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa usvojenih ili suštinski usvojenih, na dan bilansa stanja.

Poreski efekat po osnovu poreskih gubitaka koji je raspoloživ za prenos u naredni period priznaje se kao sredstvo kada je verovatno da će buduće oporezive dobiti biti na raspolaganju, a na čiji teret će se ovi poreski gubici iskoristiti.

Odloženo poresko sredstvo priznaje se do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike (nastavak)

2.23 Porez na dobitak i odloženi porezi (nastavak)

Odloženi porez koji se odnosi na ponovno odmeravanje fer vrednosti ulaganja u hartije od vrednosti raspoložive za prodaju koje se evidentiraju direktno na teret ili u korist kapitala, takođe se direktno evidentira na teret ili u korist kapitala i naknadno priznaje zajedno sa odloženim dobitkom ili gubitkom u bilansu uspeha.

2.24 Kapital

Kapital Banke obuhvata akcijski kapital, emisionu premiju, rezerve i akumuliranu dobit.

Troškovi emisija akcija

Dodatni troškovi koji se mogu direktno pripisati izdavanju novih akcija ili sticanju pravnog lica se prikazuju u kapitalu kao odbitak, umanjen za porez od priliva sredstava.

Dividende od običnih akcija

Dividende po osnovu običnih akcija priznaju se kao obaveze u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati.

2.25 Oduzeta imovina

Sredstva nad kojima je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita, uključeni su u poziciju „Ostala sredstva“ osim ukoliko nije drugačije naglašeno. Takva sredstva se privremeno drže u svrhu likvidacije i iskazuju po nižoj od nabavne i tržišne cene umanjene za troškove prodaje. Svi prihodi ili rashodi od otuđenja sredstava uključeni su u „Ostale poslovne prihode / Ostale rashode“.

2.26 Zastupanje u osiguranju

Banka obavlja poslove zastupanja u osiguranju u ime i za račun osiguravajućih društava sa kojima je zaključila ugovor o zastupanju.

U cilju kvalitetnog obavljanja ovih poslova Banka je obezbedila:

- odgovarajuće kadrove
- informatičku podršku
- prostor za obavljanje ovih poslova.

Banka vodi posebnu analitičku evidenciju o obavljanju poslova zastupanja u osiguranju i to po vrsti osiguranja i po društvima za osiguranje u čije ime i za čiji račun obavlja poslove zastupanja.

2.27 Transakcije sa povezanim licima

Povezana lica uključuju saradnike, ćerke-kompanije, direktore, njihovu najbližu rodbinu, kompanije koje oni poseduju ili kontrolišu i kompanije na čije finansijske i operative politike mogu da utiču. Transakcije slične prirode obelodanjuju se agregatno. Sve bankarske transakcije sa povezanim licima se ostvaruju u uobičajenom toku poslovanja i na principu transakcija između nezavisnih strana.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja i značajne računovodstvene politike

2.27 Ispravka greške iz prethodnog perioda

Greške iz prethodnog perioda su propusti i pogrešna iskazivanja u finansijskim izveštajima iz prethodnog perioda. Kada greška iz prethodnog perioda nije materijalno značajna, korekcija se vrši preko računa prihoda i rashoda tekućeg perioda. Prag materijalnosti greške iz ranijih perioda definisan je na nivou od 5% rezultata poslovne godine na koju se greška odnosi. U slučaju utvrđivanja materijalno značajnih grešaka korekcija se vrši retroaktivno, korekcijom uporednih podataka za prethodni period. U slučaju kada je utvrđeno postojanje više grešaka iz ranijeg perioda, utvrđivanje iznosa materijalnosti vrši se uzimajući u obzir kumulativni iznos svih nastalih grešaka.

3. Upravljanje finansijskim rizicima

Poslovanje Banke je izloženo različitim vrstama rizika. Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Izvršni odbor Banke definiše politike i procedure za upravljanje rizicima, koje su u saglasnosti sa zajedničkom strategijom i politikom upravljanja rizicima usvojenom na nivou ProCredit Grupe, kao i zakonskim i podzakonskim aktima važećim na teritoriji Republike Srbije. Upravni odbor Banke odobrava strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke. Upravni odbor Banke razmatra i vrednuje navedene strategije i politike, kao i adekvatnost i efikasnost samog procesa upravljanja rizicima u Banci. Izvršni odbor Banke sprovodi strategiju i politiku upravljanja rizicima u skladu sa odlukama Upravnog odbora. Takođe, Izvršni odbor odobrava procedure za upravljanje rizicima.

Proces upravljanja rizicima organizovan je kroz sistem komiteta za upravljanje rizicima. Komiteti za upravljanje rizicima se održavaju redovno u dinamici predviđenoj procedurama rada tih komiteta, a uz obavezno učešće članova Izvršnog odbora Banke. Ti komiteti su:

- Komitet za upravljanje kreditnim rizikom
- Komitet za upravljanje aktivom i pasivom
- Komitet za upravljanje operativnim rizicima.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, tj. Odeljenju za upravljanje rizicima.

Vrste rizika

Banka je po prirodi svoje delatnosti naročito izložena sledećim vrstama rizika:

3.1. kreditni rizik;

3.2. tržišni rizici u koje spadaju:

3.2.1. rizik od promene kamatnih stopa;

3.2.2. devizni rizik – rizik od promene kurseva valuta;

3.2.3. fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza;

3.3. rizik likvidnosti

3.4. rizici izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica,

3.5. rizici ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva;

3.6. rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena;

3.7. operativni rizik, uključujući i rizik neodgovarajućeg upravljanja

informacionim i drugim tehnologijama značajnim za poslovanje banke;

3.8. rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena;

3.9. operativni rizik, uključujući i pravni rizik, kao i rizik neodgovarajućeg upravljanja informacionim i drugim tehnologijama značajnim za poslovanje Banke.

3.10. upravljanje kapitalom.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik

Banka je u svom poslovanju izložena kreditnom riziku koji se može definisati kao mogućnost da dužnik ne izvrši svoje obaveze prema Banci u ugovorenom iznosu i na dan dospeća. Izloženost kreditnom riziku prevashodno proizilazi iz poslova kreditiranja komitenata.

Da bi održala kreditni rizik na prihvatljivom nivou, Banka:

- sagledava kreditnu sposobnost svakog pojedinačnog dužnika na osnovu njegove ukupne zaduženosti po kreditima, garancijama i drugim kreditnim proizvodima;
- analizira rizike koji proizilaze iz same investicije koja je predmet kreditiranja;
- utvrđuje limite kreditnih zaduženja komitenata na bazi procene rizika;
- povećava kreditnu izloženost samo sa kreditno sposobnim komitentima i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja;
- ima jasno definisane politike, procese i procedure za odobravanje plasmana, adekvatnu organizacionu strukturu za upravljanje kreditnim rizikom sa jasnom podelom dužnosti u delu koji se tiče odnosa sa klijentima i dela analize kreditne sposobnosti komitenata

Kako bi kontrolisala kreditne rizike, Banka je definisala opreznju politiku kreditiranja. Klijenti koji se kreditiraju se pažljivo i detaljno analiziraju. Odluke o kreditiranju klijenata se donose na osnovu sposobnosti otplate korisnika kredita i odgovarajućeg sredstva obezbeđenja. Krediti se mogu odobravati isključivo komitentima koji ispunjavaju sledeće kriterijume:

- Ima stabilno i profitabilno poslovanje (u slučaju pravnih lica, preduzetnika ili poljoprivrednih proizvođača),
- Odgovarajuću mogućnost za buduće uredno servisiranje duga (važi za sve komitente),
- U slučaju da je identifikovano, ima isključivo opravdano odstupanje ročnosti dospeća određenih elemenata aktive i pasive (u slučaju pravnih lica, preduzetnika ili poljoprivrednih proizvođača), gotovinski tok ne pokazuje velike slabosti koje se ne mogu kontrolisati (u slučaju pravnih lica, preduzetnika ili poljoprivrednih proizvođača),
- Dobra kreditna istorija u Banci odnosno drugim bankama (važi za sve komitente, pod uslovom da postoji),
- Adekvatno sredstvo obezbeđenja (važi za sve komitente),
- Adekvatno upravljanje i organizovanje poslovanja, odnosno iskusan menadžment (u slučaju pravnih lica, preduzetnika ili poljoprivrednih proizvođača).

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik

Banka je razvila procedure za klasifikaciju kredita i ostalih potraživanja banke, a u skladu sa procenjenim stepenom naplativosti. Banka je istovremeno razvila dve vrste standarda za klasifikaciju plasmana, a u skladu sa procenjenim stepenom naplativosti kako bi poštovala standarde koje zahteva:

1. zakonska regulativa koju propisuje Narodna banka Srbije (NBS) i
2. interna politika rezervisanja.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Prema metodologiji NBS sva potraživanja banke se klasifikuju prema odredbama iz Zakona o bankama (Službeni glasnik RS br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), Odluke o upravljanju rizicima banke (Službeni glasnik RS br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013 – dr. Odluka, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018), Odluke o merama za očuvanje i jačanje stabilnosti finansijskog sistema (Službeni glasnik RS br. 34/2011 i 114/2017) i Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke (Službeni glasnik RS br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017 i 103/2018).

Klasifikacija portfolija po pravilima NBS

Sva potraživanja prema jednom komitentu se u istu kategoriju. Ukoliko među pojedinačnim potraživanjima postoje razlike u klasi rizika, celokupno potraživanje prema jednom komitentu se klasifikuje u najnepovoljniju klasu rizika od onih koje postoje po osnovu pojedinačnih potraživanja.

Sledeće tabele prikazuju procentualno učešće pojedinih klasa rizika u ukupnim plasmanima komitentima po kriterijumima NBS kao i pridružene pondere rizika koji su računati kao procentualni odnos iznosa rezervisanja po svakoj kategoriji rizika:

Klase	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Potraživanja	Ponder rizika	Potraživanja	Ponder rizika
A	36.88%	0.00%	47.49%	0.00%
B	43.47%	2.00%	38.52%	2.00%
V	15.70%	15.00%	10.86%	15.00%
G	2.12%	30.00%	1.39%	30.00%
D	1.83%	100.00%	1.73%	100.00%
Total	100.00%		100.00%	

Interna politika rezervisanja

Banka obračunava ispravku vrednosti kreditnih plasmana (rezervisanja) na mesečnom nivou za klijente za koje se ispravke vrednosti formiraju na nivou portfolija (grupna rezervisanja) kao i za pojedinačne ispravke vrednosti – ispravke vrednosti koje se utvrđuju na nivou individualnog klijenta.

Centralni element pristupa MSFI 9 modela obezvređenja za ProCredit Banku je model očekivanog gubitka za priznavanje i merenje obezvređenja.

Ovaj model zahteva blagovremeno identifikovanje očekivanih kreditnih gubitaka kako bi se obezbedilo da iznos identifikovanih očekivanih kreditnih gubitaka na svaki datum izveštavanja odražava promene u kreditnom riziku finansijskih instrumenata.

Kao takav, ovaj model se zasniva na predviđanju (forward-looking pristupu) i zamenjuje model nastalih troškova za identifikovanje kreditnih gubitaka, time što identifikuje kreditne gubitke koji nisu uvek podstaknuti potencijalnim događajem koji dovodi do gubitka.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Pravila za obračun osnovice za rezervisanja

Bilansna kreditna izloženost – bruto knjigovodstvena vrednost zbira svih isplaćenih kredita, korišćenog dela dozvoljenog minusa, kreditnih linija i limita kreditnih kartica klijenta ili grupe povezanih lica koji se nalaze u otplati na dan izveštavanja. To se tipično obračunava kao : dospelat i nedospelat glavnica + obračunata kamata + obračunata zatezna kamata – neamortizovana provizija za isplatu kredita.

Vanbilansna izloženost – zbir svih potraživanja koje banka ima prema klijentu ili grupi povezanih lica na dan izveštavanja u sledećim kategorijama:

- a) Bankarske garancije
 - Jemstva i garancije
 - Garancije za dobro izvršenje posla
- b) Akreditiv
- c) Kreditne obaveze uključujući potencijalne obaveze kao što su: neiskorišćeni deo overdrafta, kreditnih linija, limita po kreditnoj kartici, odobrene ali još uvek neisplaćene tranše kredita ili drugi kreditni proizvodi. Kreditne obaveze mogu da budu bilo:
 - opozive, uključujući obaveze koje ispunjavaju najmanje sledeće kriterijume:
 - može da bude poništena u bilo kom trenutku iz bilo kog razloga od strane banke bez prethodnog obaveštenja i bezuslovno (banka ima kompletnu moć odlučivanja i ne mora da razmatra bilo koje uslove – npr. period otkazivanja – ili penali pre otkazivanja kredita)
 - Kreditna obaveza/ugovor o kreditu predviđa punovažno trenutno otkazivanje usled pogoršanja finansijskog stanja dužnika, U tom slučaju banka mora aktivno da prati finansijsku situaciju dužnika; šta više, interni sistem kontrole banke mora odmah da otkrije pogoršanje kreditnog kvaliteta dužnika.
 - neopozive, sve kreditne obaveze koje ne ispunjavaju gornje kriterijume³

Faktori konverzije kredita (CCF) zasnovani na karakteristikama finansijskih usluga i ako je primenjivo, zasnovani na empirijskim podacima, se primenjuju u određivanju rezervisanja za vanbilansne izloženosti.

Tip kreditnog proizvoda	Faktor konverzije kredita
Kreditna linija - revolving	0%
Neisplaćene tranše kredita sa otplatom u ratama	0%
Dozvoljeni minus	50%
Kreditne kartice	50%
Plativе garancije	100%
Garancije za dobro izvršenje posla	20%
Akreditiv	50%

³ Računovodstveni Priručnik – Kreditne obaveze

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

EAD je određena ukupnim bilansnim izloženostima i vanbilansnim izloženostima nakon primene faktora konverzije na početku razmatranog perioda.

U svrhe određivanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka u slučaju da je kreditna izloženost osigurana sredstvom obezbeđenja (kolateralom) za koji se smatra da umanjuje izloženosti po osnovu neizmirenja obaveza, vrednost navedenog sredstva obezbeđenja se oduzima od bruto iznosa. Obrazloženje iza takvog oduzimanja leži u prirodi sredstva obezbeđenja, koje je raspoloživo za trenutno naplatu potraživanja od strane banke ako banka odluči da ih iskoristi. Sredstva obezbeđenja bi trebalo da budu u skladu sa uslovima definisanim u Politici za procenu sredstva obezbeđenja. Sredstva obezbeđenja za koja se smatra da umanjuje izloženost riziku obuhvata:

Gotovinsko obezbeđenje: obrazloženje je da gotovinsko obezbeđenjem banka može odmah da naplati potraživanje. Pravna i operativna sprovodljivost takvog sredstva obezbeđenja mora da bude potvrđena zvaničnim pravnim mišljenjem.

Finansijska garancija: koja je usklađena sa CRR Propisom za tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Verovatnoća neizmirenja obaveza (PD)

- Prosečni „point-in-time” PDs klijenata u fazi 1 (Stage 1)

Avg. PiT PD, biznis klijenti, medium/small izloženosti	Avg. PiT PD, biznis klijenti, very small izloženosti	Avg. PiT PD, fizička lica, medium/small izloženosti	Avg. PiT PD, fizička lica, very small izloženosti
1.15%	1.95%	1.44%	1.44%

- Prosečni „point-in-time” PDs klijenata u fazi 2 (Stage 2)

Average PiT PD, standardno restrukturirani klijenti	Average PiT PD, nerestrukturirani/kontrolisano restrukturirani klijenti
11.67%	20.99%

LGD

LGD, medium	LGD, small	LGD, very small
26.89%	26.89%	34.10%

Za izloženosti ispod EUR 30.000 sa više od 180 dana u kašnjenju, koristi se LGD stopa od 90%.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Vremenski niz makroekonomskih faktora uzet je iz baze podataka IMF-a o očekivanjima vezano za svetska ekonomska kretanja prilikom procena LGD-ova a na bazi statističke značajnosti sledećih veličina:

- Rast bruto domaćeg proizvoda
- Procenat promene inflacije
- Stopa nezaposlenosti

Prilikom procene LGD-ova za određeni trenutak se računaju i neki drugi dodatni faktori, jer je u ovom slučaju potrebno izvršiti ne samo modelovanje rizika neizmirenja obaveza, već i dodatnih makroekonomskih faktora koji ostvaruju određeni uticaj.

Značajno povećanje kreditnog rizika

Cilj pristupa modela obezvređenja je da se identifikuju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve izloženosti za koje postoji značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja- bilo da su procenjeni na pojedinačnoj ili grupnoj bazi – obzirom na sve realne i potkrepljujuće informacije, uključujući i one koje su predviđajućeg (forward- looking) karaktera.

Prema tome, neophodnost rezervisanja za očekivane gubitke tokom veka trajanja kredita nastaje kada se utvrdi značajno povećanje kreditnog rizika od datuma nastanka izloženosti.

MSFI 9 Faze odgovaraju ProCredit metodologiji klasifikacije kao:

- **Faza I** – Performing kreditni portfolio
- **Faza II** – Underperforming kreditni portfolio
- **Faza III** – Default kreditni portfolio

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Performing	Underperforming	Default
Faza I (očekivani gubici tokom 12 meseci)	Faza II (očekivani gubici tokom celog veka trajanja)	Faza III (očekivani gubici tokom celog veka trajanja)
Bez znakova znatnog povećanja kreditnog rizika	PAR30-90 Višestruka restrukturiranja Kontrolisana restrukturiranja Standardno restrukturiranje Latentni PAR30 Prelazak u risk klasifikaciju 6 i 7	Obezvređene restrukturirane izloženosti Sudski procesi Stečaj PAR90 Credit fraud Prelazak u risk klasifikaciju 8 Ostali znaci
Postupak upravljanja kreditnim portfolijom		
Uredan kreditni portfolio bez znatnog povećanja kreditnog rizika – predmet redovnog monitoringa.	Kreditni portfolio kojim se intenzivno upravlja – cilj je pronaći rešenje za normalizaciju otplate kredita – restrukturiranje, dalje praćenje, itd.	Kreditni portfolio na koji se primenjuje upravljanje problematičnim kreditima odnosno postupci naplate duga – više se ne očekuje restrukturiranje, nego naplata putem sudskog postupka.

Princip kontaminacije

Klasifikacije partije/klijenta se utvrđuje primenom sledećih principa:

Princip kontaminacije se primenjuje na sve bilansne kreditne izloženosti i svu vanbilansnu izloženost prema klijentima.

Ako neki klijent ima nekoliko paralelnih kreditnih usluga (kredit u ratama, dozvoljeni minust, revolving kreditne linije, kreditne kartice, itd.), kategorija najvećeg kašnjenja u otplati i kategorija najgoreg restrukturiranja određuju klasifikaciju klijenta u faze, i isti nivo rezervisanja se shodno tome raspoređuje. Pored toga, znaci obezvređenosti bilo koje klijentove bilansne kreditne izloženosti predstavljaju okidač za preispitivanje svih klijentovih bilansnih i vanbilansnih izloženosti.

Grupa koristi nematerijalno značajan limit od EUR 100, za koji bi princip kontaminacije mogao da se primeni.

Princip kontaminacije ne odnosi na potraživanja banke koja su generisana od ne-kreditnih poslova, kao što su provizije za održavanje računa, ostale provizije i naknade i sl.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Određivanje ispravke vrednosti i rezervisanja za kreditne izloženosti

U slučaju grupnog rezervisanja, (na nivou portfolija), prvo se sprovodi klasifikacija klijenata prema indikatorima kvaliteta portfolija. Nakon što se svakom klijentu dodeli odgovarajući indikator i nakon svrstavanja u određeni segment portfolija, primenjuje se odgovarajući ponder. Prema MSFI 9 odgovarajuća LLP stopa će zavisi od segmenta portfolija u kojem se nalazi izloženost klijenta (Default – Faza III, Underperforming – Faza II i Performing – Faza I).

Parametri koji su zahtevani kao ulazni za LLP obračunske procedure su verovatnoće neizmirenja obaveza, kumulativne verovatnoće neizmirenja obaveza i stope gubitaka u slučaju neizmirenja obaveza. Parametri su bazirani na empirijskim procenama zasnovanim na internim istorijskim podacima kao i predviđanju.

Znaci obezvređenja

Redovna procena objektivnih dokaza obezvređenosti se primenjuje na sve bilansne i vanbilansne izloženosti, nezavisno od njihove veličine. Shodno tome, sledeći pokazatelji se tretiraju kao znakovi obezvređenosti:

- Obezvređeno restrukturiranje
- Banka je pokrenula sudski postupak
- Pokrenut je stečajni postupak
- Dospeće u kašnjenju od 90 dana
- Credit fraud
- Svi klijenti sa malim ili srednjim kreditnim izloženostima kod kojih je risk klasifikacija rizika 8
- Nastala obezvređena kreditna izloženost (POCI) prilikom inicijalnog priznavanja
- Ostali znaci obezvređenja

Redovna procena objektivnih dokaza kod vanbilansnih izloženosti je primenjiva bez obzira na njihovu veličinu. Sledeći pokazatelji predstavljaju znakove obezvređenja:

- kod bankarskih garancija, ukoliko je bankarska garancija prezentirana za plaćanje od strane banke i ukoliko klijent ne može direktno da namiri to plaćanje
- kod akreditiva, prezentovanje akreditiva banci radi plaćanja ili protest akreditiva ukoliko klijent ne može direktno da namiri to plaćanje

U slučaju pojedinačno beznačajnih kreditnih izloženosti koje pokazuju znake obezvređenja, obično se ne obavlja pojedinačni test obezvređenja, zbog toga što operativni troškovi ne opravdavaju obiman test obezvređenja za svakog od ovih klijenata. Rezervisanja se obračunavaju primenom opšteg pondera po principu kontaminacije, na utvrđenu osnovicu u slučaju grupnog rezervisanja. Samo u izuzetnim slučajevima banka može da obavi test obezvređenja za pojedinačno beznačajne kreditne izloženosti putem individualne procene obezvređenja.

Individualna ispravka vrednosti (Specific individual impairment) se obračunava na pojedinačno značajne izloženosti koje pokazuju znakove obezvređenja, za njih se test obezvređenja sprovodi na pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno značajne izloženosti - su kreditne izloženosti za koje na datum izveštavanja zbir bilansnog dela i vanbilansnog dela prelazi iznos od EUR 150.000.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

Osnovica

U slučaju individualnih ispravki vrednosti, osnovica predstavlja ukupan iznos bilansnog potraživanja (dospela i nedospela glavnica, dospele kamate) i iznos vanbilansnih potencijalnih obaveza.

Procena individualne obezvređenosti (poznata i kao "**Individualna procena**") – je individualna procena gubitka usled obezvređenja za individualno značajne izloženosti, zasnovana na unapred definisanim kvantitativnim i kvalitativnim znacima obezvređenja. Procena se bazira na oceni očekivanih budućih novčanih tokova kreditnih izloženosti, diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi (ili približnoj vrednosti efektivne kamatne stope) kreditne izloženosti da bi se obračunala neto sadašnja vrednost (NSV) očekivanih budućih novčanih tokova izvedenih iz kreditne izloženosti.

Procena budućih novčanih tokova treba da se zasniva na sledećim pretpostavkama:

- a) Redovne novčane otplate od strane klijenta – uključuje pretpostavku da će klijent, povezano lice i/ili garant biti u stanju da otplaćuje kredit iz redovnih poslovnih prihoda.
- b) Novčani tok od naplate iz sredstava obezbeđenja (kolateralu) – uključuje pretpostavku da klijent, povezano lice i/ili garanti neće biti u stanju da otplate kredit u potpunosti bez naptale iz sredstava obezbeđenja. Naplata kolateralu ne znači nužno parnični postupak nakon preuzimanja sredstava obezbeđenja od strane banke. Ova pretpostavka uključuje prodaju kolateralu bez obzira na to koja strana ostvaruje pravo nad sredstvom obezbeđenja.

Individualna procena obezvređenja vodi ka definisanju apsolutnog iznosa koji treba rezervisati na datum izveštavanja.

Veličina neizmirene kreditne izloženosti se vremenom menja, usled događaja kao što su: otplata obračunate kamate i / ili glavnice, delimični otpisi, promene deviznog kursa (u slučaju kredita u stranoj valuti), itd. To može imati za rezultat smanjenje ili uvećanje bruto knjigovodstvene vrednosti kreditne izloženosti. Procentualni udeo ispravke vrednosti kredita u apsolutnom iznosu kreditne izloženosti će se takođe sukcesivno promeniti i biće viši ili niži nego što je prethodno izračunat.

U tom smislu, da bi se osiguralo adekvatno rezervisanje tokom godine i da bi se pridržavala standarda, banka je dužna da redovno pregleda sve individualno procenjene slučajeve i da potvrđuje da je nivo gubitka od obezvređenja još uvek odgovarajući. Očekuje se da se takva revizija vrši kvartalno.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.1. Kreditni rizik (nastavak)

3.1.1 Klasifikacija potraživanja po osnovu kreditnih plasmana i rezervisanja za kreditni rizik (nastavak)

POCI imovina

Poslovni model ProCredit banke ne podržava kupovinu finansijskih sredstava umanjenih za kreditne gubitke. Međutim, banka mogu da stvori izloženosti koje odgovaraju kriterijumima POCI sredstava, kao što je opisano u nastavku:

- **restrukturiranje, koje uključuje otpis dela duga,**
- **restrukturiranje** koje uključuje **preuzimanje kolaterala** (posebno, u smislu da ceo dug nije otplaćen putem preuzimanja): U praksi, ove vrste situacija nisu česte kao što su generalno slučajevi koji uključuju da je preuzimanje kolaterala praćeno sudskim postupcima.
- **značajna promena uslova i odredbi** novog ugovora o kreditu **nakon restrukturiranja** kada se diskontovani novčani tokovi (diskontovani originalnom efektivnom kamatnom stopom) značajno razlikuju u odnosu na prethodni kredit, respektivno promena fer vrednosti je veća od 20% u odnosu na prethodni kredit.

Politika otpisa

Opšte pravilo Banke je otpis svih kredita koji su u docnji sa otplatom kredita više od 360 dana kod kojih je ostatak duga veći od EUR 10,000 i kredita koji su u docnji preko 180 dana za sve kredite kod kojih je ostatak duga manji od EUR 10,000.

Otpis se vrši samo u slučajevima kada je plasman rezervisan 100% .

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija**

31. decembar 2018. godine	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	Neto izloženost
Nivo obezvređenja 1	84,575,196	273,598	84,301,598
Nivo obezvređenja 2	742,197	69,594	672,603
Nivo obezvređenja 3	1,703,332	794,697	908,635
Ukupno	87,020,725	1,137,889	85,882,836

Kvalitet kreditnog portfolija je na visokom nivou što se ogleda kroz nizak nivo rizičnog portfolija (portfolija sa značajnim povećanjem kreditnog rizika).

Kredit i potraživanja od komitenata	Stanje na početku perioda 01.01.2018	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Povećanje / smanjenje usled promene kreditnog rizika	Efekti modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Ostale promene	Stanje na kraju perioda 31.12.2018
Nivo obezvređenja 1	286,171	119,918	(55,095)	-	(32)	(77,256)	(106)	273,598
Nivo obezvređenja 2	55,534	3,428	27,403	-	-	(16,738)	(34)	69,593
Nivo obezvređenja 3	973,066	51,338	83,245	-	(45,793)	(266,645)	(514)	794,697
UKUPNO	1,314,771	174,684	55,553	-	(45,825)	(360,639)	(655)	1,137,889

U tabeli iznad prikazano je kretanje ispravke vrednosti po nivoima obezvređenja za kredite i potraživanja od komitenata (u hiljadama RSD).

U koloni Smanjenje usled direktnog otpisa je naveden iznos ispravke vrednosti finansijskih sredstva koja su prestala da se priznaju usled direktnog otpisa posmatrano u odnosu na njihovo stanje na početku perioda. U koloni Smanjenje usled prestanka priznavanja je naveden iznos ispravke vrednosti koji je prestao da se priznaje usled poptune naplate i knjigovodstvenog otpisa posmatrano u odnosu na njihovo stanje na početku perioda.

U tabeli u nastavku prikazano je kretanje izmedju stage-va tokom 2018 godine (u hiljadama RSD):

01.01.2018	31.12.2018				
	Ukupno 01.01.18	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Otplaćeni/otpisani
Stage 1	72,198,255	52,323,721	454,249	220,627	19,199,658
Stage 2	938,522	162,463	346,929	89,356	339,774
Stage 3	2,232,588	39,229	23,421	1,414,463	755,475
Ukupno	75,369,365	52,525,412	824,599	1,724,446	20,294,908

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.2 Kvalitet kreditnog portfolija**

Sledeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku na 31. decembar 2018. i 2017. godine koji prikazuje ukupnu izloženost banke kreditnom riziku. Pored kreditne izloženosti po osnovu plasmana bankama i plasmana komitentima, tabela takođe uključuje: plasmane NBS po repo poslovima, blagajničke zapise NBS, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kao i vanbilansne stavke po kojima Banka može imati kreditni rizik razložene po stavkama koje čine tu poziciju.

Bilansne stavke izložene kreditnom riziku	2018.	2017.
Kreditni sa poslovnim svrhom	62,127,823	49,959,967
Kreditni za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	3,531,721	3,345,958
Poljoprivredni krediti	19,402,129	18,698,848
Potrošački krediti	714,782	1,494,118
Ostala potraživanja od komitenata*	106,381	168,073
Kreditni i potraživanja od komitenata	85,882,836	73,666,964
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	4,884,244	4,766,423
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3,605,814	3,558,832
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
Investicije u zavisna društva	127,752	127,752
Ostala sredstva	402,795	148,188
Preuzete buduće obaveze	13,764,122	14,000,512
Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku **	13,764,122	14,000,512
Stanje na dan 31. decembar (bilans i vanbilans)	108,667,563	96,268,671

* potraživanja po dospele subvencionisane kamate od Fonda za razvoj Republike Srbije

** struktura svih vanbilansnih pozicija je prikazana u napomeni 34

Prethodna tabela predstavlja scenario ukupne izloženosti kreditnom riziku na 31. decembar 2018. odnosno 31. decembar 2017. godine. Rukovodstvo Banke na dalje analizira samo kreditnu izloženost prema kreditima i potraživanjima od komitenata, obzirom da preostala prikazana finansijska aktiva ne nosi stvarni kreditni rizik kao što se ide iz strukture samih pozicija dalje u tekstu napomena. Menadžment Banke smatra da ovakva struktura izloženosti na adekvatan način ilustruje postojanje kontrola nad izloženosti kreditnom riziku:

- 78.80% ukupne izloženosti odnosi se na plasmane komitentima (31. decembra 2017. godine: 78.23% odražavajući osnovnu delatnost Banke;
- Za razliku od pregleda u tabeli gde su prikazana ukupna bilansna i vanbilansna potraživanja za koje se vrši interni obračun rezervisanja, posmatrano kroz učešće samo bilansnih potraživanja (podrazumeva bilansnu poziciju Kreditni i potraživanja od komitenata) 98.49% od ukupnih bilansnih plasmana klasifikovano je u najpovoljniju kategoriju rizika po internoj klasifikaciji banke, odražavajući visok stepen naplativosti potraživanja (31.12.2017.: 98.00%);
- 56.07% svih plasmana komitentima je obezbeđeno depozitima komitenata ili hipotekom na nepokretnoj imovini (31.12.2017.: 54.68%);
- LTV ratio, predstavljen kao odnos ukupnog portfolija stambenih kredita i vrednosti kolaterala po tim plasmanima je na 31. decembar 2018. godine iznosio 94.45% (31.12.2017.: 95.2%).

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.3 Kvalitet kreditnog portfolija i maksimalna izloženost pre sredstava obezbeđenja**

Tabela u nastavku prikazuje strukturu Kredita i potraživanja od komitenata po kriterijumima kašnjenja u otplati obaveza:

31.12.2018.

U hiljadama dinara	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost
Bez kašnjenja koji nije obezvređen	82,807,179	301,988	83,109,166
U kašnjenju ali nije obezvređen	2,164,005	41,204	2,205,209
Portfolio koji je obezvređen	911,653	794,697	1,706,350
Individualno obezvređen portfolio (individualno značajne izloženosti)	349,052	206,404	555,456
Grupno obezvređen portfolio (individualno beznačajne izloženosti)	562,600	588,293	1,150,894
Ukupno	85,882,836	1,137,889	87,020,725

31.12.2017.**Kredit i potraživanja od komitenata**

U hiljadama dinara	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost
Bez kašnjenja koji nije obezvređen	70,998,672	413,018	71,411,690
U kašnjenju ali nije obezvređen	1,500,515	40,486	1,541,001
Portfolio koji je obezvređen	1,167,777	929,557	2,097,334
Individualno obezvređen portfolio (individualno značajne izloženosti)	1,094,198	494,749	1,588,947
Grupno obezvređen portfolio (individualno beznačajne izloženosti)	73,579	434,808	508,387
Ukupno	73,666,964	1,383,061	75,050,025

Obezvređen portfolio obuhvata plasmane komitentima kod kojih postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza prema Banci od preko 90 dana, kao i sve one plasmane komitentima koji su na osnovu individualne procene mogućnosti naplate potraživanja svrstani u ovu kategoriju.

Sledeća tabela prikazuje pregled strukture portfolija plasmana komitentima koji je bez kašnjenja i koji nije obezvređen na 31. decembar 2018. odnosno 2017. godine:

31.12.2018. (u hiljadama RSD)	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Učešće (neto)
Kredit sa poslovnom svrhom	60,358,758	189,135	60,547,893	72.85%
Kredit za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	3,195,916	30,720	3,226,636	3.88%
Poljoprivredni krediti	18,571,347	77,511	18,648,858	22.44%
Potrošački krediti	574,777	4,540	579,316	0.70%
Ostala potraživanja od komitenata	106,381	83	106,464	0.13%
Ukupno plasmani komitentima	82,807,179	301,988	83,109,166	100.00%

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.3 Kvalitet kreditnog portfolija i maksimalna izloženost pre sredstava obezbeđenja**

31.12.2017. (u hiljadama RSD)	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost	Učešće (neto)
Kreditni sa poslovnom svrhom	48,254,564	254,115	48,508,678	67.93%
Kreditni za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	3,097,334	23,805	3,121,138	4.37%
Poljoprivredni krediti	18,140,877	120,140	18,261,017	25.57%
Potrošački krediti	1,337,824	14,958	1,352,783	1.89%
Ostala potraživanja od komitenata	168,073	0	168,073	0.24%
Ukupno plasmani komitentima	70,998,672	413,018	71,411,690	100.00%

Sledeće tabele prikazuju strukturu portfolija kredita koji su u kašnjenju, ali nisu obezvređeni, i to po tipovima, podtipovima plasmana i broju dana u kašnjenju u izmirivanju obaveza prema Banci na 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine:

	Kreditni sa poslovnom svrhom	Poljoprivredni i krediti	Potrošački krediti	Kreditni za unapređenje uslova stanovanja i stambeni krediti	Ostala potraživanja od komitenata	Ukupno
31. decembar 2018.						
Kašnjenja u otplati od 1 do 30 dana	1,166,869	449,172	96,062	276,331	-	1,988,433
Kašnjenja u otplati od 31 do 90 dana	26,327	74,636	11,150	16,525	-	128,638
Kašnjenja u otplati preko 90 dana	25,229	2,252	19,274	179	-	46,934
Ukupno neto izloženost	1,218,425	526,059	126,486	293,035	-	2,164,005
Ispravka vrednosti	14,426	14,187	3,724	8,867	-	41,204
Bruto izloženost	1,232,851	540,246	130,210	301,902	-	2,205,209

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.3 Kvalitet kreditnog portfolija i maksimalna izloženost pre sredstava obezbeđenja**

31. decembar 2017.	Kreditni sa poslovnim svrhom	Poljoprivredni i krediti	Potrošački krediti	Kreditni za unapređenje uslova stanovanja i stambeni krediti	Ostala potraživanja od komitenata	Ukupno
Kašnjenja u otplati od 1 do 30 dana	953,812	197,559	121,997	172,694	-	1,446,062
Kašnjenja u otplati od 1 do 30 dana	953,812	197,559	121,997	172,694	-	1,446,062
Kašnjenja u otplati od 31 do 90 dana	17,140	19,813	9,548	7,952	-	54,453
Kašnjenja u otplati preko 90 dana*	-	-	-	-	-	-
Ukupno neto izloženost	970,952	217,372	131,545	180,645	-	1,500,515
Ispravka vrednosti	16,501	12,007	7,432	4,546	-	40,486
Bruto izloženost	987,453	229,379	138,977	185,192	-	1,541,001

* potraživanja po osnovu dospele subvencionisane kamate od Fonda za razvoj Republike Srbije

Plasmani komitentima kod kojih postoji kašnjenje u otplati od 91 ili više dana se smatraju obezvređenim portfoliom. U portfolio obezvređenih potraživanja svrstavaju se takođe i individualno obezvređena potraživanja, tj. potraživanja po osnovu onih plasmana komitentima ili bankama čija finansijska sposobnost i mogućnost naplate potraživanja ukazuju na obezvređenost potraživanja.

U tabelama ispod prikazan je individualno obezvređen portfolio Banke sa ispravkom vrednosti na 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine:

31. decembar 2018. godine	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost
Kreditni sa poslovnim svrhom	264,039	159,778	423,817
Kreditni za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	-	-	-
Poljoprivredni krediti	85,014	46,625	131,639
Potrošački krediti	-	-	-
Ukupno	349,052	206,404	555,456

31. decembar 2017. godine	Neto izloženost	Ispravka vrednosti	Bruto izloženost
Kreditni sa poslovnim svrhom	702,975	335,430	1,038,405
Kreditni za unapređenje stanovanja i stambeni krediti	66,623	15,858	82,481
Poljoprivredni krediti	323,317	141,845	465,163
Potrošački krediti	1,282	1,615	2,897
Ukupno	1,094,198	494,749	1,588,947

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.4 Uticaj sredstava obezbeđenja na obračunati nivo ispravke vrednosti**

Tabela ispod pokazuje koji bi nivo ispravke vrednosti za individualno obezvređena potraživanja Banke bio formiran, u slučaju da u individualni obračun ispravke vrednosti nije uračunat budući priliv od prodaje sredstava obezbeđenja. Uključivanje budućih novčanih priliva iz prodaje sredstava obezbeđenja smanjuje nivo obezvređenja. Budući očekivani prilivi gotovine od prodaje sredstava obezbeđenja bazirani su na osnovu procene tržišnih cena u vreme očekivane prodaje uz dodatno umanjenje vrednosti.

31.12.2018.	Kredit i potraživanja od komitenata			
	Neto izloženost (nakon sredstava obezbeđenja)	Neto izloženost (pre sredstava obezbeđenja)	Ispravka vrednosti (bez primene obezbeđenja)	Bruto izloženost
U hiljadama dinara				
Bez kašnjenja koji nije obezvređen	82,807,179	82,807,179	301,988	83,109,166
U kašnjenju ali nije obezvređen	2,164,005	2,164,005	41,204	2,205,209
Portfolio koji je obezvređen	911,653	562,600	794,697	1,706,350
Individualno obezvređen portfolio (individualno značajne izloženosti)	349,052	-	206,404	555,456
Grupno obezvređen portfolio (individualno beznačajne izloženosti)	562,600	562,600	588,293	1,150,894
Ukupno	85,882,836	85,533,784	1,137,889	87,020,725

31.12.2017.	Kredit i potraživanja od komitenata			
	Neto izloženost (nakon sredstava obezbeđenja)	Neto izloženost (pre sredstava obezbeđenja)	Ispravka vrednosti (pre (bez primene obezbeđenja)	Bruto izloženost
U hiljadama dinara				
Bez kašnjenja koji nije obezvređen	70,998,672	70,998,672	413,018	71,411,690
U kašnjenju ali nije obezvređen	1,500,515	1,500,515	40,486	1,541,001
Portfolio koji je obezvređen	1,167,777	1,167,777	929,557	2,097,334
Individualno obezvređen portfolio (individualno značajne izloženosti)	1,094,198	-	494,749	1,588,947
Grupno obezvređen portfolio (individualno beznačajne izloženosti)	73,579	73,579	434,808	508,387
Ukupno	73,666,964	73,666,964	1,383,061	75,050,025

Neto izloženost nakon primene sredstava obezbeđenja se razlikuje od neto izloženosti pre njihove primene samo u segmentu individualno obezvređenih potraživanja gde se na osnovu individualne procene mogućnosti naplate realizacijom sredstava obezbeđenja obračunavaju sva eventualna umanjenja ispravke vrednosti.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.1. Kreditni rizik (nastavak)****3.1.4 Uticaj sredstava obezbeđenja na obračunati nivo ispravke vrednosti**

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su depoziti, hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima, zaloga nad pokretnom imovinom, jemstva pravnih i fizičkih lica, garancije drugih banaka i slično.

Utvrđivanje fer vrednosti kolaterala u skladu je sa važećom politikom Banke za procenu vrednosti zaloge (kolaterala). Ukupna fer vrednost primljenih sredstava obezbeđenja ne uzimajući u obzir visinu izloženosti koju obezbeđuju na dan 31. decembar 2018. godine iznosi RSD 134,639,861 hiljada (31.12.2017. RSD 120,326,353 hiljada).

Struktura primljenih sredstava obezbeđenja na dan 31. decembar 2018. godine prikazana je u narednoj tabeli:

Vrsta nepokretnosti	2018.
Stambene nepokretnosti	14,864,440
Poslovne nepokretnosti	93,668,376
Pokretna imovina	26,107,046
Ukupno	134,639,861

Vrsta nepokretnosti	2017.
Stambene nepokretnosti	15,994,481
Poslovne nepokretnosti	77,866,071
Pokretna imovina	26,465,801
Ukupno	120,326,353

3.1.5 Struktura i diversifikacija kreditnog portfolija

Koncentracija rizika po privrednim delatnostima je takođe pod stalnim praćenjem. U pogledu sektorske koncentracije u okviru kreditnog portfolija, postoji značajna diversifikacija pa samim tim i nizak nivo rizika. Za analizu koncentracije portfolija kredita privredi korišten je HHI pokazatelj (Hirschman Hiefendahl Indeks) koji predstavlja zbir kvadrata relativnog učešća svake delatnosti u ukupnom portfoliju. Ukoliko je rezultat bliži 1, portfolio je više koncentrisan u jednoj delatnosti i obrnuto, ukoliko je rezultat bliži idealnoj proporciji to ukazuje na nisku koncentraciju kreditnog portfolija. U našem slučaju idealna proporcija je 1/104, odnosno HHI racio u iznosu od 0.010 budući da je kreditni portfolio razvrstan u 104 različite poslovne delatnosti. U sledećoj tabeli prikazane su vrednosti HHI pokazatelja u 2017. i 2016. godini:

31.12.2018.		31.12.2017.	
HHI Indeks prema iznosu kredita	HHI Indeks prema broju kredita	HHI Indeks prema iznosu kredita	HHI Indeks prema broju kredita
0.054	0.229	0.069	0.119

Sledeća tabele predstavlja osnov za tumačenje stepena izloženosti riziku koncentracije plasmana prema kriterijumima Hirschman Hiefendahl-a:

Nivo koncentracije	HHI
Nizak	0.0096-0.2572
Umeren	0.2573-0.5048
Srednji	0.5049-0.7524
Visok	0.7525-1

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.1. Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku prikazuje strukturu kreditnog portfolija Banke na dan 31. decembar 2018., odnosno 31. decembar 2017. godine prema tipovima delatnosti.

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Plasmani komitentima	Učešće (%)	Plasmani komitentima	Učešće (%)
Trgovina	19,727,889	22.97%	18,272,023	24.80%
Turizam	1,725,761	2.01%	1,239,443	1.68%
Transport	4,380,979	5.10%	3,792,064	5.15%
Druge usluge	4,220,396	4.91%	2,970,632	4.03%
Industrija i druga proizvodnja	21,639,843	25.20%	15,644,689	21.24%
Poljoprivreda	25,820,744	30.07%	24,118,008	32.74%
Građevinarstvo	3,821,809	4.45%	2,162,195	2.94%
Ostalo	4,539,665	5.29%	5,458,774	7.41%
Fizička lica	5,749	0.01%	9,136	0.01%
Ukupno	85,882,836	100.00%	73,666,964	100.00%

Sljedeća tabela prikazuje geografsku raspodeljenost portfolija banke na 31. decembar 2018., odnosno 31. decembar 2017. godine.

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Plasmani komitentima	Učešće (%)	Plasmani komitentima	Učešće (%)
Beogradski region	30,571,089	35.60%	25,710,247	34.90%
Centralni region	8,645,553	10.07%	7,536,154	10.23%
Južni region	9,298,166	10.83%	7,547,221	10.25%
Severni region	37,368,028	43.51%	32,873,342	44.62%
Ukupno	85,882,836	100.00%	73,666,964	100.00%

Struktura kreditnog portfolija se redovno prati kroz sastanke Odbora za upravljanje kreditnim rizikom kako bi se identifikovala bilo koja vrsta rizika koncentracije. Događaji koji mogu imati uticaja na velike delove portfolija, bilo da su u pitanju geografske oblasti ili grane privrede, mogu voditi ka tome da Banka ustanovi limite za određene grupe klijenata koje pripadaju segmentima izloženim ovom zajedničkom risk faktor.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.2. Tržišni rizici****3.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Banka je izložena promenama u nivou tržišnih kamatnih stopa koje imaju uticaja na njenu finansijsku poziciju i tokove gotovine. Kao rezultat takvih promena, kamatna marža može da se poveća ili smanji. Kamatne stope se zasnivaju na tržišnim kamatnim stopama i Banka ih redovno usklađuje. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju neto prihoda od kamate, održavanje tržišne kamatne stope na konzistentnom nivou u skladu sa poslovnom strategijom Banke. Komitet za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, kao i analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Rizik kamatne stope predstavlja rizik da će promene tržišnih kamatnih stopa negativno uticati na ekonomsku vrednost banke i prihod od kamata i eventualno na kapital banke.

Sledeća tabela prikazuje uticaj efekta potencijalne promene kamatnih stopa na prihode Banke na 31. decembar 2018, odnosno 31. decembar 2017. godine. Efekti potencijalnih promena kamatnih stopa se odnose na kamatonosnu aktivu i pasivu u bilansu stanja Banke, kao i na pozicije kamatonosne aktive i pasive iz pod-bilansa Banke vezanog za EUR i pod-bilansa vezanog za dinare. U odnosu na prethodni obračunski period nije bilo promene u metodologiji obračuna efekata promene kamatnih stopa na prihode i kapital Banke.

Uticaj na prihode (kumulativno tokom perioda od 12 meseci)						
2% povećanje kamatnih stopa			2% smanjenje kamatnih stopa			
TOTAL	EUR	RSD	TOTAL	EUR	RSD	
31. decembar 2018.	472,803	182,823	289,980	(472,803)	(182,823)	(289,980)

Uticaj na prihode (kumulativno tokom perioda od 12 meseci)						
2% povećanje kamatnih stopa			2% smanjenje kamatnih stopa			
TOTAL	EUR	RSD	TOTAL	EUR	RSD	
31. decembar 2017.	252,508	163,694	416,202	(252,508)	(163,694)	(416,202)

Neusklađenost kamatonosne aktive i pasive je pre svega uzrokovana klasifikovanjem celokupne devizne obavezne rezerve u nekamatonosnu aktivu, a u skladu sa propisima Narodne banke Srbije, kao i kapitala Banke u nekamatonosnu pasivu.

Banka pažljivo prati izloženost riziku promena kamatnih stopa. Na dan 31. decembar 2018. godine Banka nije imala važeće ugovore o svopu kamatnih stopa, kao ni na dan 31. decembar 2017. godine. Sa druge strane, Banka u svom kreditnom portfoliju ima kreditni portfolio sa promenljivom kamatnom stopom, vezanom za tromesečni i šestomesečni EURIBOR, koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio RSD 36,019 miliona, dok je 31. decembra 2017. portfolio vezan za tromesečni i šestomesečni EURIBOR iznosio RSD 30,568 miliona. Banka u svom kreditnom portfoliju ima i kreditni portfolio sa promenljivom kamatnom stopom, koja je vezana za referentnu kamatnu stopu NBS i BELIBOR, koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio RSD 12,760 miliona, dok je 31. decembra 2017. godine iznosio RSD 8.443 miliona.

Izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa na 31.12.2018. i 31.12.2017. prikazani su u sledećim tabelama. Tabele sadrži sredstva i obaveze izložene kamatnom riziku prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate (Repricing Date) ili datumu dospeća, u zavisnosti koji je raniji.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)****31.12.2018**

FINANSIJSKA AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	Od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12,992,766	4,364,111	-	-	-	-	-	8,628,654
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3,605,814	-	-	-	3,560,835	-	-	44,979
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	4,884,244	4,884,244	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	85,882,836	2,550,761	6,177,858	9,644,942	18,930,177	35,663,625	12,789,363	126,111
Total	107,365,659	11,799,116	6,177,858	9,644,942	22,491,011	35,663,625	12,789,363	8,799,745
FINANSIJSKA PASIVA	-							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	29,287,316	83,188	2,839,228	3,751,554	4,303,965	15,349,105	2,960,275	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	61,373,547	3,915,966	5,504,110	6,413,228	16,210,717	9,580,229	523,745	19,225,554
Subordinirane obaveze	3,683,110	-	-	3,664,033	-	-	-	19,077
Total	94,343,973	3,999,154	8,343,338	13,828,814	20,514,682	24,929,335	3,484,021	19,244,631
Neto ročna neusklađenost	13,021,687	7,799,962	(2,165,481)	(4,183,873)	(1,976,331)	10,734,290	9,305,341	(10,444,885)
Kumulativna neusklađenost	-	7,799,962	5,634,482	1,450,609	3,426,940	14,161,230	23,466,571	13,021,686

*Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj, bruto iznosi minus ispravke.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)****31.12.2017**

FINANSIJSKA AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	Od 1 do 5 godina	preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,021,263	3,900,525	-	-	-	-	-	7,120,738
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3,558,832	-	-	-	-	3,550,000	-	8,832
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	4,766,423	4,760,752	-	-	-	-	-	5,671
Kredit i potraživanja od komitenata	73,666,964	40,363,447	3,526,265	4,716,985	9,056,172	12,954,700	2,677,059	372,336
Total	93,013,482	49,024,724	3,526,265	4,716,985	9,056,172	16,504,700	2,677,059	7,507,577
FINANSIJSKA PASIVA	-							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25,185,189	7,923,938	3,073,532	2,916,798	5,289,658	5,250,854	-	730,409
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	52,175,298	7,566,625	4,189,100	5,678,685	11,741,885	7,008,543	260,748	15,729,712
Subordinirane obaveze	3,692,709	3,672,654	-	-	-	-	-	20,055
Total	81,053,196	19,163,217	7,262,632	8,595,483	17,031,543	12,259,397	260,748	16,480,176
Neto ročna neusklađenost	11,960,286	29,861,507	(3,736,367)	(3,878,498)	(7,975,371)	4,245,303	2,416,311	(8,972,599)
Kumulativna neusklađenost	-	29,861,507	26,125,140	22,246,642	14,271,271	18,516,574	20,932,885	

*Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj, bruto iznosi minus ispravke.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.2. Devizni rizik – rizik od promene kursa valuta**

Devizni rizik proističe iz potencijalnih negativnih efekata promena deviznih kursa na finansijski rezultat ili kapital Banke.

Banka upravlja deviznim rizikom kroz oprezno planiranje i procenjivanje otvorene devizne pozicije, i njeno usaglašavanje sa propisanim limitima od strane Narodne banke Srbije (limit za otvorene devizne pozicije je 20% regulatornog kapitala) i pridržavanje ograničenja rizika propisanih od strane Narodne banke Srbije kao i ograničenja sadržanih u internim aktima propisanim od strane Upravnog odbora i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (limit otvorene devizne pozicije 10% od kapitala banke u totalu). Banka upravlja deviznim rizikom aktivno usaglašavajući valutnu strukturu aktive i pasive. Banka održava deviznu poziciju pomoću odobravanja kredita sa deviznom klauzulom (kredit indeksirani u EUR) i zaključujući ugovore o valutnim svopovima.

Sljedeća tabela prikazuje potencijalne efekte u slučaju rasta ili pada deviznih kursa od 1500 bazičnih poena na dobitke ili gubitke i kapital Banke na **31. decembar 2018.** i **31. decembar 2017.** godine. U odnosu na prethodni izveštajni period nije bilo promena u metodologiji obračuna potencijalnih efekata promene deviznih kursa.

	Stanje otvorene devizne pozicije na osnovu bilansnih stavki		Efekat depresijacije RSD za 15%		Efekat apresijacije RSD za 15%	
	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.
USD	(146,232)	(25,590)	(21,935)	(3,839)	21,935	3,839
EUR	92,191	420,255	13,829	63,038	(13,829)	(63,038)
Ostale valute	7,894	(603)	1,184	(90)	(1,184)	90

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.2. Devizni rizik – rizik od promene kurseva valuta (nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje sumiranu izloženost deviznom riziku na dan **31. decembra 2018.** godine. U tabelu su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima po valutama.

AKTIVA	EUR (uključujući indeksirana sredstva i obaveze)	USD	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7,541,064	22,951	97,365	5,331,386	12,992,766
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	-	-	5,550	5,550
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1,220	-	-	3,604,594	3,605,814
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2,872,460	160,205	102,805	1,748,774	4,884,244
Kredit i potraživanja od komitenata	67,170,798	-	-	18,712,038	85,882,836
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Investicije u zavisna društva	-	-	-	127,752	127,752
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	268,270	268,270
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2,168,815	2,168,815
Investicione nekretnine	-	-	-	366,123	366,123
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	38,197	38,197
Ostala sredstva	7,228	3,180	119	706,499	717,026
UKUPNO AKTIVA	77,592,770	186,336	200,289	33,077,998	111,057,393
PASIVA					
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	-	-	6,288	6,288
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	29,287,316	-	-	-	29,287,316
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	43,314,594	2,039,065	184,464	15,835,424	61,373,547
Subordinirane obaveze	3,683,110	-	-	-	3,683,110
Rezervisanja	-	-	-	68,571	68,571
Odložene poreske obaveze	-	-	-	80,117	80,117
Ostale obaveze	210,405	5,591	7,931	416,938	640,865
Kapital	500	-	-	15,917,079	15,917,579
UKUPNO PASIVA	76,495,925	2,044,656	192,395	32,324,419	111,057,393
Neto spot pozicija	1,096,845	(1,858,320)	7,894	759,869	
Neto forward pozicija	(1,004,654)	1,712,088			
Neto devizna pozicija	92,191	(146,232)	7,894	759,869	

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.2. Devizni rizik – rizik od promene kurseva valuta (nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje sumiranu izloženost deviznom riziku na dan **31. decembra 2017.** godine. U tabelu su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima po valutama.

AKTIVA	EUR (uključujući indeksirana sredstva i obaveze)	USD	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	6,208,790	33,497	188,408	4,590,568	11,021,263
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	-	-	1,546	1,546
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	2,223	-	-	3,556,609	3,558,832
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,316,066	80,253	58,783	1,311,321	4,766,423
Kredit i potraživanja od komitenata	58,376,592	-	-	15,290,372	73,666,964
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Investicije u zavisna društva	-	-	-	127,752	127,752
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	280,845	280,845
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2,714,538	2,714,538
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	28,693	28,693
Ostala sredstva	23,682	57	26	491,433	515,198
UKUPNO AKTIVA	67,927,353	113,807	247,217	28,393,677	96,682,054
PASIVA					
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	-	-	-	2,214	2,214
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	23,175,331	8,944	4,029	1,996,885	25,185,189
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	39,169,020	1,188,736	241,497	11,576,045	52,175,298
Subordinirane obaveze	3,692,709	-	-	-	3,692,709
Rezervisanja	-	-	-	93,406	93,406
Odložene poreske obaveze	-	-	-	58,708	58,708
Ostale obaveze	160,914	12,351	2,293	465,611	641,169
Kapital	-	-	-	14,833,361	14,833,361
UKUPNO PASIVA	66,197,974	1,210,031	247,819	29,026,230	96,682,054
Neto spot pozicija	1,729,379	(1,096,224)	(602)	(632,553)	
Neto forward pozicija	(1,309,123)	1,070,634			
Neto devizna pozicija	420,256	(25,590)	(602)	(632,553)	

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.3. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Naredne tabele prikazuje vrednosti finansijskih sredstava i obaveza knjižene po hijerarhiji fer vrednosti **31. decembar 2018. i 2017. godine:**

Fer vrednost finansijskih instrumenata 2018.

u '000 RSD

Finansijska aktiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Potraživanja po osnovu derivata	5,550	5,550	-	-	5,550
Hartije od vrednosti	3,605,814	3,605,814	3,605,814	-	-
Total	3,611,364	3,611,364	3,605,814	-	5,550

Finansijska pasiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Obaveze po osnovu derivata	6,288	6,288	-	-	6,288
Total	6,288	6,288	-	-	6,288

Fer vrednost finansijskih instrumenata 2017.

u '000 RSD

Finansijska aktiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	1,546	1,546	-	-	1,546
Hartije od vrednosti	3,558,832	3,558,832	-	3,558,832	-
Total	3,560,378	3,560,378	-	3,558,832	1,546

Finansijska pasiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-	-
Obaveze po osnovu derivata	2,214	2,214	-	-	2,214
Total	2,214	2,214	-	-	2,214

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.3. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Naredne tabele prikazuje knjigovodstvene i fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se **ne vode po fer vrednosti**, na dan **31. decembar 2018. i 2017. godine**:

31.12.2018

Finansijska aktiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12,992,766	12,992,766	-	12,992,766	-
Gotovina	2,697,498	2,697,498	-	2,697,498	-
Gotovina sa centralnom bankom	10,295,267	10,295,267	-	10,295,267	-
Kredit i potraživanja od banaka	4,884,244	4,884,244	-	-	4,884,244
Kredit i potraživanja od komitenata	85,882,836	85,923,316	-	-	85,923,316
Investicije u zavisna društva	127,752	127,752	-	-	127,752
Total	103,887,598	103,928,078	-	11,021,263	80,067,938

Finansijska pasiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25,185,189	23,584,139	-	-	23,584,139
Obaveze prema finansijskim institucijama	20,322,076	18,721,026	-	-	18,721,026
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i centralnoj banci	4,863,113	4,863,113	-	-	4,863,113
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	52,175,298	52,232,578	-	-	52,232,578
Obaveze prema finansijskim institucijama	10,078,594	9,961,439	-	-	9,961,439
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	42,096,704	42,271,139	-	-	42,271,139
Subordinirane obaveze	3,692,709	3,692,709	-	-	3,692,709
Total	81,053,196	79,509,426	-	-	79,509,426

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.2. Tržišni rizici (nastavak)****3.2.3. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)****31.12.2017.**

Finansijska aktiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	11,021,263	11,021,263	-	11,021,263	-
Gotovina	1,724,128	1,724,128	-	1,724,128	-
Gotovina sa centralnom bankom	9,297,135	9,297,135	-	9,297,135	-
Kredit i potraživanja od banaka	4,766,423	3,584,151	-	-	3,584,151
Kredit i potraživanja od komitenata	73,666,964	76,356,035	-	-	76,356,035
Investicije u zavisna društva	127,752	127,752	-	-	127,752
Total	89,582,402	91,089,201	-	11,021,263	80,067,938

Finansijska pasiva	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25,185,189	23,584,139	-	-	23,584,139
Obaveze prema finansijskim institucijama	20,322,076	18,721,026	-	-	18,721,026
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i centralnoj banci	4,863,113	4,863,113	-	-	4,863,113
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	52,175,298	52,232,578	-	-	52,232,578
Obaveze prema finansijskim institucijama	10,078,594	9,961,439	-	-	9,961,439
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	42,096,704	42,271,139	-	-	42,271,139
Subordinirane obaveze	3,692,709	3,692,709	-	-	3,692,709
Total	81,053,196	79,509,426	-	-	79,509,426

Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju imovine ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja. Fer vrednost najbolje odražava tekuću tržišnu cenu. Procenjene fer vrednosti finansijskih instrumenata određene su od strane Banke na bazi postojećih raspoloživih tržišnih informacija, odgovarajuće metodologije procene i neophodnog prosuđivanja za tumačenje podataka kod utvrđivanja fer vrednosti.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.2. Tržišni rizici (nastavak)

3.2.3. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija

Fer vrednost kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti zbog toga što je ročnost ovih plasmana do šest meseci i zbog toga obračun fer vrednosti ovih plasmana nije potreban.

Kredit i potraživanja od komitenata

Fer vrednost potraživanja po osnovu plasmana komitentima je obračunata na bazi očekivanih tokova gotovine primenom trenutno važeće kamatne stope na dan bilansa stanja. Knjigovodstvena vrednost kao i fer vrednost kredita i potraživanja od komitenata je iskazana umanjena za ispravku vrednosti procenjenih gubitaka.

Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci i Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima

Procenjena fer vrednost depozita po viđenju je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti.

Fer vrednost oročenih depozita je obračunata diskontovanjem novčanih tokova na ugovorene datume primenom važećih kamatnih stopa za depozite ročnosti preko šest meseci kod kojih sadašnje kamatne stope iz cenovnika nisu jednake ugovorenim za ove depozite. Imajući u vidu da je ovakvih depozita veoma malo, razlika knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti je mala.

Primljeni krediti između ostalog uključuju primljene kredite od banaka i drugih međunarodnih finansijskih institucija. Fer vrednost obaveza prema bankama je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti obaveza zbog toga što je ročnost ovih obaveza do šest meseci i zbog toga obračun fer vrednosti ovih obaveza nije potreban.

Fer vrednost kredita od drugih međunarodnih finansijskih institucija se obračunava kod kredita koji su ugovoreni sa fiksnim i varijabilnom kamatnim stopama i to diskontovanjem novčanih tokova na ugovorene datume primenom kamatnih stopa određenih od strane ProCredit Grupe.

Fer vrednost subordiniranih obaveza obračunata je primenom kamatnih stopa određenih od strane ProCredit Grupe i to samo za obaveze sa fiksnom kamatnom stopom.

Fer vrednost finansijskih derivata se utvrđuje korišćenjem zvaničnih srednjih kurseva Narodne banke Srbije kao i primenom zvaničnih kamatnih stopa za posmatranu ročnost derivata.

3.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje usled nemogućnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze što može imati negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke. Banka upravlja ovim rizikom tako što obezbeđuje odgovarajuću i raznovrsnu strukturu izvora finansiranja koji obuhvataju sledeće:

- državne hartije od vrednosti
- depozite komitenata sa različitim rokovima dospeća;
- depozite sa tržišta novca;
- kredite stranih banaka i međunarodnih finansijskih institucija;
- subordinirane kredite;
- akcijski kapital.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Politike upravljanja likvidnošću imaju za cilj obezbeđenje dovoljno sredstava za isplatu svih obaveza o rokovima dospeća i zadovoljenje tražnje komitenata za novim kreditima.

Banka upravlja rizikom likvidnosti putem konstantnog praćenja ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava, kao i analizom očekivanih novčanih tokova kako bi se obezbedilo da Banka u svakom momentu može da ispuni svoje obaveze.

Pored toga, Banka izdvaja sredstva u obaveznu rezervu kod Narodne banke Srbije u skladu sa važećom zakonskom regulativom, a koja predstavlja meru zaštite od iznenadnih i značajnih povlačenja depozita, odnosno drugih izvora sredstava.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti, uži pokazateljem likvidnosti i pokazateljem pokrića likvidnom aktivom (LCR). Pokazatelj likvidnosti Banke predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Uži pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos likvidnih potraživanja banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

Likvidna potraživanja prvog reda čine gotovina, sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali, sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju. Likvidna potraživanja banke drugog reda čine ostala potraživanja banke koja dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti.

Obaveze banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća čine deo njenih obaveza, i to: 40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva, 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija. Ostale obaveze banke koje dospevaju u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti predstavljaju obaveze banke sa ugovorenim rokom dospeća.

Pokazatelj pokrića likvidne aktive (LCR) predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Obračun elemenata datog pokazatelja te samim tim i samog pokazatelja, vrši se u skladu sa zahtevima Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke Narodne banke Srbije (Službeni glasnik RS, br.103/2016).

Banka je tokom 2018. i 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti i uži pokazatelj likvidnosti iznad regulativom propisanog minimuma. Takođe Banka je tokom 2018. godine imala pokazatelj pokrića likvidne aktive iznad propisanog minimuma.

Banka poseduje i rezerve likvidnosti u vidu odobrenih, a nepovučenih kreditnih linija i navedena rezerva likvidnosti na 31. decembar 2018. godine iznosi RSD 2,955 miliona (31.12.2017: RSD 3,911 miliona).

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Tabela u daljem tekstu prikazuje finansijska sredstva i obaveze grupisane u odgovarajuće grupe prema preostalim ugovorenim rokovima dospeća na dan bilansa.

31.12.2018

AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12,992,766	12,992,766	0	0	0	0	0
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3,605,814	3,605,814	0	0	0	0	0
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	4,884,244	4,884,244	0	0	0	0	0
Kredit i potraživanja od komitenata	85,882,836	2,676,872	6,177,858	9,644,942	18,930,177	35,663,625	12,789,363
Total aktiva	107,365,660	24,159,696	6,177,858	9,644,942	18,930,177	35,663,625	12,789,363
PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	29,287,316	83,188	2,839,228	3,751,554	4,303,965	15,349,105	2,960,275
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	61,373,547	23,141,519	5,504,110	6,413,228	16,210,717	9,580,229	523,745
Subordinirane obaveze	3,683,110	19,077	0	0	0	709,168	2,954,865
Vanbilans - garancije	5,086,034	5,086,034	0	0	0	0	0
Total pasiva	99,430,006	28,329,818	8,343,337	10,164,782	20,514,682	25,638,502	6,438,885
Neto ročna neusklađenost	7,935,654	(4,170,123)	(2,165,480)	(519,840)	(1,584,505)	10,025,124	6,350,477
Kumulativna neusklađenost		(4,170,123)	(6,335,602)	(6,855,442)	(8,439,947)	1,585,176	7,935,654

*Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravke

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)****3.3. Rizik likvidnosti (nastavak)****31.12.2017**

AKTIVA	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3-6 meseci	od 6-12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Gotovina i sredstva kod centralne banke	11,021,263	11,021,263	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3,558,832	3,558,832	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	4,766,423	4,766,423	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	73,666,964	2,731,968	5,866,842	8,843,004	16,217,006	30,329,900	9,678,244
Total aktiva	93,013,482	22,078,486	5,866,842	8,843,004	16,217,006	30,329,900	9,678,244
PASIVA							
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25,673,400	827,757	3,161,845	3,456,002	7,818,073	9,674,055	735,668
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	52,508,452	21,454,121	4,259,941	5,993,024	13,428,714	6,841,734	530,918
Subordinirane obaveze	3,692,709	20,055	-	-	-	1,777,091	1,895,563
Vanbilans - garancije	5,630,364	5,630,364	-	-	-	-	-
Total pasiva	87,504,925	27,932,297	7,421,786	9,449,026	21,246,787	18,292,880	3,162,149
Neto ročna neusklađenost	5,508,557	-5,853,811	-1,554,944	-606,022	-5,029,781	12,037,020	6,516,095
Kumulativna neusklađenost		(5,853,811)	(7,408,755)	(8,014,777)	(13,044,558)	(1,007,538)	5,508,557

**Kredit i potraživanja su prikazani na neto principu, tj. bruto iznosi minus ispravke*

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Banka se ne bavi špekulativnim poslovima – poslovima kupovine ili prodaje hartija od vrednosti ili valute čiji je osnovni cilj ostvarenje profita na osnovu očekivanih kretanja njihovih cena. Ugovori o kupoprodaji hartija od vrednosti i valute zaključuju se jedino sa ciljem zatvaranje pozicije likvidnosti, odnosno umanjivanja izloženosti finansijskim i tržišnim rizicima. Banka je na kraju 2018. godine imala izloženosti po osnovu svop transakcija koje nemaju značajan uticaj na ukupnu likvidnost Banke.

Tabela u daljem tekstu prikazuje derivate (svopove) po fer vrednosti koje je Banka imala na dan 31.12.2018. odnosno 31.12.2017. godine.

31.12.2018.

Pregled derivata	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 do 6 meseci	od 6- 12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Derivati - svopovi (aktiva)	5,550	5,550	-	-	-	-	-
Derivati - svopovi (pasiva)	6,288	6,288	-	-	-	-	-

31.12.2017.

Pregled derivata	Ukupno	do 1 meseca	od 1 do 3 meseca	od 3 do 6 meseci	od 6- 12 meseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Derivati – spotovi (aktiva)	305	305	-	-	-	-	-
Derivati - svopovi (aktiva)	1,241	1,241	-	-	-	-	-
Derivati – spotovi (pasiva)	81	81	-	-	-	-	-
Derivati – svopovi (pasiva)	2,134	2,134	-	-	-	-	-

3.4. Rizici izloženosti banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica je definisano Politikom upravljanja kreditnim rizikom, a u skladu sa Zakonom o bankama („Službeni glasnik RS“ br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima („Službeni glasnik RS“ br. 45/2011 i 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018), zahtevima akcionara banke, kao i ograničenjima postavljenim na osnovu ugovora o kreditu sa međunarodnim finansijskim organizacijama.

Banka se u svom poslovanju pridržava pravila da zbir svih njenih velikih izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 400% kapitala Banke (granični nivo od 400% u skladu sa regulativom dok je intrenom politikom za upravljanje kreditnim rizikom definisan granični nivo od 150%), gde se pod velikom izloženosti smatra izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica u visini većoj od 10% od kapitala. Banka kvartalno dostavlja NBS izveštaj o velikim izloženostima koji prelaze 10% kapitala banke. Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala Banke.

Formiranje grupa povezanih lica je u skladu sa Zakonom o bankama i vrši se automatski u okviru IT aplikacije za klijenta, pravno lice/preduzetnika i njihove zakonske zastupnike.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.4. Rizici izloženosti banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (nastavak)

Svojim kreditnim procedurama, a u skladu sa Zakonom o bankama („Službeni glasnik RS“ br. 107/2005 91/2010 i 14/2015), Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima (Službeni glasnik RS br. 45/2011 i 94/2011, 119/2012, 23/2013, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke (Službeni glasnik RS br. 94/2011, 132/2012, 13/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017 i 103/2018). Banka je propisala u kojim slučajevima će se lica smatrati povezanim:

- Pravno lice i fizičko lice će se tretirati kao povezana ukoliko je fizičko lice vlasnik pravnog lica ili ukoliko učestvuje u upravljanju pravnim licem kroz menadžment funkciju,
- Ukoliko fizičko lice nije formalni vlasnik, ali je Banci poznato da je ovo lice realni vlasnik preduzeća (nezvanični vlasnik, suvlasnik koji nije evidentiran u dokumentaciji),
- Ukoliko poslovanje jednog pravnog lica može značajno da utiče na poslovanje drugog pravnog lica (bilo pozitivno ili negativno), ili ukoliko može doći do prelivanja sredstava (profita ili gubitka) sa jednog na drugo preduzeće, tada je potrebno posmatrati ova dva lica kao povezana (glavni dobavljač / kupac koji ima dominantno učešće, povezana firma),
- Rodbinske i ostale veze između fizičkih lica mogu biti osnov za formiranje grupa povezanih lica

Na dan 31. decembar 2018. godine i 31. decembra 2017. godine Banka je bila u skladu sa svim limitima izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica propisanih od strane NBS.

3.5. Rizici ulaganja banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva

Praćenje rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva organizovano je u skladu sa odredbama Zakona o bankama (Službeni glasnik RS br. 107/2005 91/2010 i 14/2015), Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizicima (Službeni glasnik RS br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016 i 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i zahtevima akcionara Banke i predstavlja sastavni deo procedura za upravljanje rizicima. Na 31. decembar 2018. Banka nije imala značajnu izloženost ovoj vrsti rizika. Iznos ulaganja u osnovna sredstva i druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru iznosio je na dan 31. decembar 2018. godine 13.11% od kapitala Banke, što je u granicama koje je propisala Narodna banka Srbije od 60.00%. Na 31. decembar 2017. godine ovaj pokazatelj je iznosio 18.70%.

3.6. Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena

Praćenje rizika zemlje porekla lica prema kome je Banka izložena organizovano je u skladu sa odredbama Zakona o bankama (Službeni glasnik RS br. 107/2005 91/2010 i 14/2015) i Odluci o upravljanju rizicima (Službeni glasnik RS br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013, 43/2013 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016 i 103/2016, 119/2017 i 76/2018).

U skladu sa pomenutim zakonskim odredbama Banka je usvojila procedure da može kreditirati isključivo pravna lica, preduzetnike, registrovane poljoprivrednike i fizička lica koji su registrovani kao rezidenti Republike Srbije i koji obavljaju svoju delatnost na teritoriji Republike Srbije. Plasmani stranim bankama rade se samo kao podrška održanju likvidnosti Banke. Plasmani se sprovode u skladu sa limitima koje odobrava ALCO Banke, a kojima su definisani maksimalni iznosi i rokovi plasmana sredstava. Pri tome Banka može kratkoročno (do 3 meseca) plasirati sredstva u inostranstvu isključivo kod banaka rezidenata u državama OECD-a i to sa najmanje BBB- rejtingom po poslednjoj klasifikaciji Standard&Poor's-a ili Fitch-

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.6. Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena (nastavak)

IBCA. Izuzetak od ovog pravila čine banke iz zemalja koje nisu članice OECD-a, ali pripadaju ProCredit grupi.

Imajući u vidu činjenicu da Banka kreditnu aktivnost obavlja samo u Srbiji, tokom 2018. godine banka nije ozbiljno bila izložena rizicima zemlje porekla lica. Izloženost rizicima porekla lica takođe je bila na niskom nivou i tokom 2017. godine.

3.7. Operativni rizik, uključujući i rizik neodgovarajućeg upravljanja informacionim i drugim tehnologijama značajnim za poslovanje banke

Banka upravlja operativnim rizikom i reputacionim rizikom na osnovu internih procedura za upravljanje operativnim rizikom koje su u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima Narodne banke Srbije (Službeni glasnik RS br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013 – dr.odluka⁴, 43/2013 92/2013, 33/2015 i 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) kao i u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemom finansijske institucije (Službeni glasnik RS br. 23/2013, 113/2013 i 2/2017).

U upravljanje operativnim rizikom Banka obuhvata i upravljanje: pravnim rizikom, rizikom od prevara, rizikom korišćenja eksternih kapaciteta, rizicima koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvoda, dok je upravljanje reputacionim rizikom uključeno u sklopu rizika usklađenosti.

Banka događaje sa elementima operativnih rizika evidentira u bazi operativnih rizika u skladu sa zakonskim propisima i internim procedurama same Banke. Baza podataka sistematski i hronološki obuhvata stvarne ili potencijalne (nerealizovane) gubitke po osnovu operativnog rizika. Banka od januara 2012. godine za kalkulaciju kapitalnog zahteva za operativne rizike primenjuje pristup osnovnog indikatora u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke (Službeni glasnik RS br. 46/2011, 6/2013, 51/2014, 103/2016), pri čemu će Banka i dalje interno nastaviti da vodi bazu podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika.

Banka je tokom prethodnog perioda razvijala procese praćenja, merenja i upravljanja pravnim rizikom kao rizikom od stvarnih ili potencijalnih negativnih efekata na kapital i/ili prihode Banke. Na dan 31. decembar 2018. godine protiv Banke se vodilo 518 pravnih sporova pred sudovima (31. decembra 2017. godine: 218). Na osnovu procedure koja je uspostavljena u Banci za obračun potencijalnih gubitaka po osnovu sudskih sporova, procenjena su i obračunata ukupna rezervisanja u iznosu od RSD 46,336 hiljada (2017: RSD 64,300 hiljada).

Banka radi na kontinualnom poboljšanju upravljanja bezbednošću informacija kroz analizu pretnji i implementaciju kontrola za zaštitu dostupnosti, integriteta i poverljivosti. Kroz ovu funkciju se obezbeđuje visok nivo zaštite informacionih dobara Banke. Uspostavljen je Plan kontinuiteta poslovanja koji se redovno revidira i koji omogućava nesmetani rad servisa koje je Banka odredila kao kritične u situaciji prekida redovnog poslovanja.

3.8. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke prilikom upravljanja kapitalom banke se mogu svesti na nekoliko zahteva:

- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima propisanim od strane Narodne banke Srbije;
- Biti usklađen sa kapitalnim zahtevima od strane međunarodnih finansijskih institucija po osnovu dugoročnih kreditnih ugovora;

⁴ Odlukom o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemom finansijske institucije („Službeni glasnik RS“, br. 23/2013) utvrđeno je da tač. 17 i 18. i tač. od 68. do 72. Odluke o upravljanju rizicima banke prestaju da važe 1. januara 2014. godine.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.8. Upravljanje kapitalom (nastavak)

- Adekvatno upravljanje kapitalom od strane rukovodstva Banke bi trebalo da omogućiti očekivanu stabilnost rasta i razvoja banke, kao i snažnu osnovu za dalji razvoj bančinih poslovnih mogućnosti.

Adekvatnost kapitala se detaljno planira prilikom izrade biznis plana. O ostvarenim pokazateljima adekvatnosti kapitala Narodna banka Srbije se izveštava na kvartalnom nivou.

Narodna banka Srbije zahteva da svaka banka održava u svakom trenutku minimalno 10 miliona evra osnovnog kapitala, a isto tako banka je dužna da obračunava sledeće pokazatelje:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive banke;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive banke;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive banke.

Banka je dužna da ove pokazatelje održava na nivoima koji nisu niži od:

1. 4.5%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke;
2. 6%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke;
3. 8%, za pokazatelj adekvatnosti kapitala banke.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke jednak je odnosu kapitala i rizične aktive Banke koja predstavlja zbir:

- ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom;
- kapitalnih zahteva za tržišne rizike i kapitalnog zahteva za operativni rizik, pomnoženih recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala definisanog Odlukom o adekvatnosti kapitala, što iznosi 8%.

Pored definisanih minimalnih pokazatelja kapitalne adekvatnosti od strane Narodne banke Srbije, Banka je unutar gore navedenih pokazatelja u svoje redovno poslovanje implementirala značajne bafere iznad regulatorno propisanih minimuma, u okviru risk apetita definisanih Strategijom banke za upravljanje rizicima.

Kapital Banke se sastoji iz:

- Kapital Banke izračunava se kao zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital banke čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.
- Kako je u skladu sa podacima iz izveštaja o strukturi problematičnih kredita banke propisanih Odlukom kojom se uređuje izveštavanje banaka, učešće problematičnih kredita odobrenih dužnicima iz nefinansijskog i nedržavnog sektora u ukupnim kreditima odobrenim dužnicima iz tih sektora na dan 30.06.2016 ispod nivoa od 10%, a takođe i na izveštajni dan, Banka je od 31.12.2016 obračunala potrebnu rezervu za procenjene gubitke u iznosu koji je jednak nuli koja je i 31.12.2018 zadržana na istom nivou, u skladu sa Odlukom NBS o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.8. Upravljanje kapitalom (nastavak)

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

3.8. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Zaštitni slojevi kapitala propisani regulativom Narodne banke Srbije su:

1. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala (2.5%)
2. Kontraciklični zaštitni sloj kapitala (0%)
3. Zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku (ProCredit Banka ne nalazi se na NBS listi sistemski značajnih banka)
4. Zaštitni sloj kapitala za globalno sistemski značajnu banku
5. Zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik (3%)

4. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi od kamata po vrstama finansijskih instrumenata:

U hiljadama RSD	2018	2017
Prihodi od kamata po osnovu kredita	3,376,545	4,080,008
Prihodi od kamata po osnovu depozita	60,554	72,154
Prihodi od kamata po osnovu hartija od vrednosti	175,780	88,808
Prihodi od kamata po osnovu ostalih plasmana i sredstava	722	2,561
Ukupno prihodi od kamata	3,613,601	4,243,531

Rashodi od kamata po vrstama finansijskih instrumenata:

U hiljadama RSD	2018	2017
Rashodi kamata po osnovu kredita	(583,547)	(600,904)
Rashodi kamata po osnovu depozita	(418,354)	(312,238)
Rashodi kamata po osnovu ostalih obaveza	(2)	(5)
Ukupno rashodi od kamata	(1,001,903)	(913,147)

Neto prihod po osnovu kamata	2,611,698	3,330,384
-------------------------------------	------------------	------------------

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***4. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)**

Prihode i rashode od kamata čine:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Banke i druge finansijske organizacije	93,791	135,740
Javni sektor	293,764	158,346
Pravna lica	1,988,580	1,934,826
Stanovništvo	1,061,719	1,686,598
Preduzetnici	175,664	326,492
Strana lica	-	65
Strane banke	83	1,464
Prihodi od kamata	3,613,601	4,243,531
Banke i druge finansijske organizacije	(18,047)	(39,832)
Javni sektor	(55,287)	(85,536)
Pravna lica	(129,532)	(94,146)
Stanovništvo	(177,024)	(130,012)
Preduzetnici	(156)	(1)
Strana lica	(1,654)	(1,675)
Strane banke	(60,546)	(40,321)
Strane finansijske institucije	(559,657)	(521,624)
Rashodi od kamata	(1,001,903)	(913,147)
Neto prihod po osnovu kamata	2,611,698	3,330,384

U 2018. godini u okviru prihoda od kamate prikazan je iznos prihoda od kamata na obezvređene plasmane (efekat unwinding-a) u iznosu od RSD 18.572 hiljada (2017: RSD 53.298 hiljada).

5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	666,159	644,202
Naknade za bankarske usluge po kreditnim poslovima	59,067	89,569
Provizije iz poslovanja sa karticama	142,114	162,705
Provizije po izdatim garancijama	97,079	107,848
Naknade za usluge platnog prometa sa inostranstvom	139,968	151,763
Naknade za ostale bankarske usluge	34,103	48,239
Prihodi od naknada i provizija	1,138,490	1,204,326
Provizije za kredite	(89,739)	(69,534)
Usluge platnog prometa u zemlji	(27,343)	(25,034)
Usluge platnog prometa u inostranstvu	(99,038)	(81,444)
Rashodi iz poslovanja sa karticama	(53,694)	(34,370)
Ostali rashodi od provizija i naknada	(5,508)	(4,266)
Rashodi naknada i provizija	(275,322)	(214,648)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	863,168	989,678

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***6. Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata**

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Prihodi po osnovu svop valuta	24,908	54,346
Prihodi po osnovu spot transakcija	81	305
Prihodi po osnovu kvazi termin	3	-
Ukupan dobitak po osnovu finansijskih derivata	24,992	54,651
Rashodi po osnovu svop valuta	(8,392)	(5,452)
Rashodi po osnovu spot transakcija	(305)	(81)
Rashodi po osnovu kvazi termin	(9)	(32)
Ukupan gubitak po osnovu finansijskih derivata	(8,706)	(5,565)
Neto dobitak po osnovu finansijskih derivata	16,286	49,086

7. Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Prihod od kursnih razlika	9,815,756	21,139,217
Prihod od efekata ugovorene valutne klauzule	560,626	591,728
Prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	10,376,382	21,730,945
Rashod od kursnih razlika	(9,543,059)	(18,602,860)
Rashod od efekata ugovorene valutne klauzule	(691,819)	(3,001,960)
Rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(10,234,878)	(21,604,820)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	141,504	126,125

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***8. Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Prihodi i rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki obuhvataju:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Prihodi od ukidanja pojedinačnih ispravki vrednosti	1,734,166	802,034
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti datih kredita	1,756,921	1,844,258
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti datih ovedraftova i kreditnih kartica	313,221	12,095
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti kredita i plasmana bankama	112,543	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti plasmana NBS	83,502	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti HoV	52	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti ostalih potraživanja	21,950	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti provizija za održavanje računa	24,082	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti provizija platnog prometa	25,265	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti vanbilansne stavke	67,001	47,703
Dobitci po osnovu umanjenja fin.sred.kroz OCI po osnovu kred.rizika	79,701	-
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti dokumentarnih poslova	111,920	48,872
Ukupno prihodi	4,330,324	2,754,962
Pojedinačne ispravke vrednosti	(1,742,587)	(1,023,761)
Ispravke vrednosti datih kredita	(1,764,197)	(1,694,149)
Ispravke vrednosti datih ovedraftova i kreditnih kartica	(342,473)	(10,328)
Ispravke vrednosti kredita i plasmana bankama	(114,120)	-
Ispravke vrednosti plasmana NBS	(85,591)	-
Ispravke vrednosti HoV	(52)	-
Ispravke vrednosti ostalih potraživanja	(23,651)	-
Ispravke vrednosti provizija za održavanje računa	(24,106)	-
Ispravke vrednosti provizija platnog prometa	(25,261)	-
Ispravke vrednosti vanbilansne stavke	(61,417)	(48,138)
Gubici po osnovu umanjenja fin.sred.kroz OCI po osnovu kred.rizika	(79,360)	-
Ispravke vrednosti dokumentarnih poslova	(101,126)	(43,696)
Ukupno rashodi	(4,363,941)	(2,820,072)
Naplaćena otpisana potraživanja	121,819	138,272
Otpis nenaplativih potraživanja	(46,812)	(80,593)
Neto prihodi otpisanih potraživanja	75,007	57,679
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	41,390	(7,431)

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***9. Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti**

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Gubici od prodaje potraživanja	(3,203)	(135,323)
Dobici od prodaje plasmana	10,321	126,389
Neto gubitak/(dobitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	7,118	(8,934)

Gubici od prodaje plasmana se odnose na prodaju dela plasmana i po tom osnovu Banka je imala gubitak u iznosu od RSD 3.203 hiljada (2017: RSD 135,322 hiljada)

Dobici od prodaje plasmana odnose se na prodaju dela otpisanih plasmana, Banka je po tom osnovu ostvarila prihod u iznosu od RSD 10,321 hiljadu (2017: RSD 126,389 hiljada)

10. Ostali poslovni prihodi

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Prihodi od naknade za menice	1,165	1,529
Prihodi od donacija	1	28,873
Nadoknada troškova od povezanih lica	54,370	15,463
Prihodi od naplaćenih troškova prilikom utuženja klijenta	11,090	8,099
Ostali poslovni prihodi	3,053	1,304
Prihodi od izdavanja zgrade	25,720	-
Dobici od prodaje sredstva stečenih naplatom potraživanja	7,023	7,400
Ukupno	102,422	62,668

Nadoknade troškova od povezanih lica odnosi se na:

- Troškove smeštaja, transportne troškove i ostale usluge koje Banka plaća i vrši nadoknadu za članove ProCredit grupe i ProCredit Holdinga u iznosu od RSD 52,638 hiljada (2017: RSD 12,285 hiljada),

- Zakup poslovnog prostora sa ProCredit Leasingom u iznosu od RSD 511 hiljada (2017: RSD 1,402 hiljada), ugovor o poslovnoj saradnji sa ProCredit Leasingom u iznosu od RSD 827 hiljada (2017: RSD 829 hiljada) i ostale nadoknade IT troškova RSD 396 hiljada (2017 RSD 947 hiljada).

Banka je tokom 2018. godine deo poslovne zgrade u ulici Milutina Milankovića izdala u zakup i tom prilikom ostvarila prihod u iznosu od RSD 25,720 hiljada.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***11. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi**

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Troškovi neto zarada	586,794	664,391
Troškovi doprinosa na zarade	287,917	334,137
Troškovi poreza na zarade	75,198	86,778
Ostali lični rashodi - druga davanja radnicima	18,598	21,265
Troškovi angažovanja radnika za privremene poslove	9,989	13,612
Troškovi/(Prihodi) od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja za otpremnine	(564)	(5,065)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	977,932	1,115,118

12. Troškovi amortizacije

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme	248,790	275,571
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja	16,940	17,306
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina	1,532	-
Troškovi amortizacije	267,262	292,877

13. Ostali prihodi

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Prihodi od ukidanja rezervisanja za pravni rizik	35,746	33,832
Prihodi od ukidanja ostalih rezervisanja	1,387	5,973
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	15,469	17,250
Naknada štete od osiguranja	158,060	806
Ostali prihodi	4,865	930
Prihodi od promene vrednosti OS, inv.nekretnina i nematerijalne imovine	2,041	-
Ukupno	217,568	58,791

Prihodi od ukidanja rezervisanja odnose se na smanjenje iznosa pojedinačnih rezervisanja po osnovu sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 35,746 hiljada (2017: RSD 33,832 hiljada), neiskorišćeni godišnji odmori u iznosu od RSD 1,272 hiljada (2017: RSD 5,369 hiljada) i smanjenja rezervisanja za rizik zemlje u iznosu od RSD 115 hiljada (2017: RSD 604 hiljada).

Naknada štete od osiguranja u iznosu od RSD 158,060 hiljada odnosi se na prihod ostvaren nadoknadom štete od osiguravajućih kuća Marsh Ltd i Wiener RE Beograd po osnovu polise osiguranja.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***14. Ostali rashodi**

Ostale rashode čine:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Troškovi zakupa	85,666	152,034
Troškovi marketinga	110,040	55,915
Troškovi materijala	38,298	32,973
Troškovi komunikacije	49,197	52,041
Troškovi autorizacije platnih kartica Dina, Master i Visa	148,179	157,154
Troškovi osiguranja	288,428	267,292
Troškovi konsultantskih usluga	163,387	162,759
Troškovi obezbeđenja	39,688	46,538
Troškovi osiguranja zaposlenih	19,904	23,060
Troškovi seminara	59,776	83,083
Troškovi reprezentacije	22,450	21,604
Troškovi licenci	147,746	132,956
Troškovi e-bankinga	58,427	53,277
Troškovi doprinosa	3,800	13,222
Rashodi rezervisanja za pravni rizik	38,287	89,157
Troškovi održavanja	48,624	71,679
Nematerijalni troškovi	77,698	85,643
Troškovi agencije za naplatu potraživanja	8,153	14,663
Troškovi službenih putovanja	15,593	15,492
Transportni troškovi	18,944	17,302
Troškovi taksa	21,037	17,578
Troškovi manjkova i šteta	4,544	1,693
Troškovi revizije	7,895	11,582
Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja osnovnih sredstava	1,908	91,709
Gubici po osnovu prodaje plasmana	13,240	6,445
Troškovi advokata	18,154	18,012
Troškovi poreza	31,886	41,805
Rashodi od smanjenja vrednosti OS	-	15,287
Ostali poslovni rashodi	34,542	17,476
Ostali rashodi	1,575,491	1,769,431

Banka, za poslovne prostore koje iznajmljuje, plaća zakupe fizičkim i pravnim licima u skladu sa ugovorima o zakupu. Ugovoreni periodi zakupa su od 5 do 10 godina. Cena zakupa je sa valutnom klauzulom, a plaćanje se vrši mesečno. Predviđeno je da su obe ugovorne strane u mogućnosti da raskinu ugovor, sa otkaznim rokom od 90 dana.

Troškovi marketinga čine pored štampi promo materijala, izrada marketinških rešenja, radio kampanje, emitovanje TV priloga i sl. i donacije.

Troškovi osiguranja se odnose na troškove osiguranja imovine, osiguranje vozila, osiguranje transporta i obaveznu premiju osiguranja depozita fizičkih lica, preduzetnika i malih i srednjih pravnih lica u skladu sa Zakonom o osiguranju depozita. Ukupni trošak osiguranja depozita za 2018. godinu iznosi RSD 261,961 hiljada (2017: RSD 248,231 hiljada).

Troškovi konsultantskih usluga se većinom odnose na usluge predviđene „Management Service Agreement“ ugovorom sa ProCredit Holdingom u iznosu od RSD 146,355 hiljada (2017: RSD 136,365) i ostale konsultanske usluge u iznosu od RSD 17,033 hiljade (2017: RSD 26,394 hiljada).

Troškovi licenci predstavljaju troškove jednogodišnjeg korišćenja softvera i njihovo održavanje koje nisu vlasništvo Banke (Microsoft licence, SQL, Quipu, EMC, Siron, Sophos itd.)

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***14. Ostali rashodi (nastavak)**

Nematerijalne troškove čine:

	31.12.2018	31.12.2017
Održavanje službenih prostorija	16,883	11,852
Održavanje IT opreme i software-a	11,531	20,105
Troškovi komunalnih usluga	37,130	40,370
Ostali rashodi	12,154	13,316
Ukupno nematerijalni troškovi	77,698	85,643

15. Porez na dobitak

Komponente poreza na dobitak su:

	2018.	2017.
Porez na dobitak	167,584	228,570
Dobitak po osnovu odloženih poreza	(2,989)	(2,673)
Gubitak po osnovu odloženih poreza	19,792	7,698
Ukupno	184,387	233,595

Tabela u nastavku predstavlja usklađivanje oporezive dobiti i stvarnog poreskog rashoda:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Dobitak pre oporezivanja	1,180,469	1,422,941
Porez obračunat po poreskoj stopi od 15%	(177,070)	(213,441)
Novčane kazne i penali	(655)	(167)
Amortizacija iznad poreski priznatog iznosa	(9,494)	(8,683)
Ostali poreski nepriznati rashodi	(10,595)	(26,334)
Poreski nepriznati prihodi	32,007	20,055
Efekti prve primene IFRS 9	(1,777)	-
Porez na dobit	(167,584)	(228,570)
Plaćen porez	167,584	228,570
Obaveza po osnovu poreza na dobit	-	-

Kapitalni gubici iskazani su u poreskom bilansu u iznosu od RSD 15.978 hiljada (2017:RSD 0).

Prikaz efektivne poreske stope:

	Stopa 2018.	2018.	Stopa 2017.	2017.
Dobitak pre oporezivanja		1,180,469		1,422,941
Porez po obračunatoj stopi	(15%)	(177,070)	(15%)	(213,441)
Dobitak po osnovu odloženih poreza		2,989		2,673
Gubitak po osnovu odloženih poreza		(19,792)		(7,698)
Nepriznati troškovi		(22,521)		(35,184)
Poreski nepriznati prihodi		32,007		20,055
Efektivna kamatna stopa	(15,60%)	(184,387)	(16,20%)	(233,595)

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***15. Porez na dobitak (nastavak)****Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza**

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Razlika između poreske i računovodstvene vrednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	(12,595)	(6,938)
Odloženi poreski prihod po osnovu revalorizacije nekretnina	2,989	2,673
Odloženi poreski rashod po osnovu otpremnina	(88)	(760)
Odloženi poreski rashod efekata prve primene IFRS 9	(7,109)	-

Dobitak/(gubitak) od realizacije odloženih poreskih sredstava	16,803	5,025
--	---------------	--------------

Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Odloženi poreski rashod po osnovu revalorizacije	(80)	(11,193)
Odloženi poreski rashod po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(4,526)	(2,707)

Gubitak od realizacije odloženih poreskih sredstava	(4,606)	(13,900)
--	----------------	-----------------

16. Zarada po akciji

U apsolutnim iznosima	2018.	2017.
Iznos ostvarene dobiti koja pripada akcionarima	996,082,011	1,189,345,670
Ponderisani prosečni broj običnih akcija (ceo broj)	3,663,012	3,663,012
Zarada po akciji	271.93	324.69

Banka nema potencijalni efekat umanjenja zarade po akciji, nema konvertibilni dug niti opciju kupovine akcija po povoljnim uslovima.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***17. Gotovina i sredstva kod centralne banke**

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

U hiljadama RSD	31.12.2018.	31.12.2017.
Žiro račun	4,364,111	3,897,579
Blagajna	967,859	690,043
Deponovani viškovi likvidnih sredstava kod NBS	-	-
Nedospela kamata po osnovu obavezne rezerve kod NBS	2,801	2,947
Dinarska novčana sredstva	5,334,771	4,590,569
Blagajna u stranoj valuti	1,733,025	1,034,084
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	5,932,957	5,396,610
Novčana sredstva u stranoj valuti	7,665,982	6,430,694
Ispravka vrednosti gotovine i sredstava kod Centralne banke	(7,987)	-
Stanje na dan 31. decembar	12,992,766	11,021,263

b) Promene na ispravkama

	2018	2017
Početno stanje 01.01.2018 (MRS 39)	-	-
Početno stanje na početku perioda 01.01.2018 (efekat MSFI 9)	4,762	-
Povećanja	57,738	-
Smanjenja	(54,503)	-
Kursna razlika	(10)	-
Stanje na kraju perioda 31.12.2018	7,987	-

Regulativa Narodne banke Srbije u vezi sa propisanim stopama za obračun obavezne rezerve se nije menjala tokom 2018. godine. Ispod se mogu naći stope koje su se primenjivale u periodu januar – decembar 2018. godine.

Obaveznu rezervu u dinarima banke obračunavaju:

- Po stopi od 5% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do dve godine
- Po stopi od 0% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko dve godine.

Obaveznu rezervu u stranoj valuti banke obračunavaju:

- Po stopi od 20% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do dve godine i 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine
- Po stopi od 13% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko dve godine i 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***17. Gotovina i sredstva kod centralne banke (nastavak)**

Obračunatu dinarsku obaveznu rezervu čini zbir obračunate dinarske obavezne rezerve plus 38% dinarske protivvrednosti obračunate devizne obavezne rezerve na obaveze sa ugovorenim ročnošću do dve godine, plus 30% dinarske protivvrednosti obračunate devizne obavezne rezerve na obaveze sa ugovorenim ročnošću preko dve godine.

Obračunatu deviznu obaveznu rezervu čini zbir 62% obračunate obavezne rezerve na obaveze u stranoj valuti do dve godine plus 70% obračunate obavezne rezerve za obaveze u stranoj valuti sa ugovorenim ročnošću preko dve godine.

Regulativa Narodne banke Srbije se menjala u delu obaveza koje se isključuju iz obračuna obavezne rezerve. Propisano je da banke ne obračunavaju obaveznu rezervu na iznos dinarskih i deviznih obaveza po osnovu sredstava koja banke primaju od međunarodnih finansijskih organizacija, vlada i finansijskih institucija čiji su osnivači strane države, odnosno međunarodne finansijske organizacije, i to posredstvom države kao glavnog dužnika, odnosno vlasnika tih sredstava ili neposredno, uz uslov da pri replasiranju tih sredstava kamatne marže budu niže od prosečnih kamatnih marži na kredite koje banka odobrava iz ostalih izvora sredstava. Ukoliko bi pomenute marže bile više od prosečnih kamatnih marži na kredite koji se odobravaju iz ostalih izvora, banka bi bila u obavezi da obračuna obaveznu rezervu na ta sredstva.

Banka ne obračunava obaveznu rezervu na stanje subordiniranih obaveza jer je Narodna banka Srbije utvrdila da su ispunjeni uslovi za njihovo uključivanje u dopunski kapital Banke.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske i devizne obavezne rezerve u visini obračunate dinarske, odnosno devizne obavezne rezerve.

Obavezna rezerva se može koristiti u bančnim svakodnevnim operacijama. Narodna banka Srbije plaća kamatu u iznosu od 1.25% na obaveznu rezervu izdvojenu u dinarima. Na obaveznu rezervu izdvojenu u stranoj valuti Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

c) Pregled efektivnih kamatnih stopa na depozite i plasmane NBS

Plasmani u RSD	31.12.2018.	31.12.2017.
Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije	1.25%	1.75%
Plasmani NBS po repo poslovima	2.40%	2.58%
Overnight depoziti kod NBS	1.75%	2.00%

18. Hartije od vrednosti

<i>U hiljadama RSD</i>	31.12.2018.	31.12.2017.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke HOV u eurima	1,220	-
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju u eurima	-	2,223
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat – dužničke HOV u dinarima	3,604,594	-
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju u dinarima	-	3,556,609
Stanje na dan 31.decembar	3,605,814	3,558,832

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***18. Hartije od vrednosti (nastavak)**

Hartije od vrednosti predstavljaju državne obveznice Republike Srbije u iznosu od RSD 3,604,594 (2017: RSD 3,556,609 hiljada) i akcije SWIFT u iznosu od RSD 1,220 (2017: RSD 2,223 hiljada).

19. Krediti i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija

<i>U hiljadama RSD</i>	2018	2017
Redovni devizni računi	1,947,999	1,672,532
Repo poslovi sa NBS	1,000,400	1,300,466
Novčana sredstva kod Centralnog registra	5,382	5,397
Kredit finansijskim organizacijama	750,000	10,711
Kamate finansijskim organizacijama	-	47
Kratkoročni depoziti povezanih banaka i NBS	1,182,051	1,777,091
Nedospela kamata	-	-
Naknade	76	68
Razgraničena potraživanja za proviziju od banaka	248	252
Razgraničen prihod od naknade po kreditima	(10)	(36)
Ukupno	4,886,146	4,766,528
Ispravka vrednosti kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	(1,902)	(105)
Stanje na dan 31. decembar	4,884,244	4,766,423

Promene na ispravkama vrednosti

<i>U hiljadama RSD</i>	2018	2017
Početno stanje 01.01. (MRS 39)	105	1,424
Početno stanje na početku perioda 01.01.2018 (efekat MSFI 9)	1,280	-
Povećanja	128,134	193
Smanjenja	(127,617)	(1,004)
Kursne razlike	-	(508)
Stanje na kraju perioda	1,902	105

20. Krediti i potraživanja od komitenata

	2018	2017
Potraživanja po osnovu kredita	86,637,608	74,580,363
Potraživanje za kamatu i naknadu	614,131	691,747
Potraživanja po osnovu protesta po garancijama	55,353	97,255
Ukupno	87,307,092	75,369,365
Razgraničena naknada za odobrenje kredita	(286,367)	(319,336)
Ispravka vrednosti po osnovu kredita i potraživanja od komitenata	(1,137,889)	(1,383,065)
Stanje na dan 31. decembar	85,882,836	73,666,964

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***20. Krediti i potraživanja od komitenata (nastavak)****a) Sektorska struktura**

U hiljadama RSD	Javni sektor	Pravna lica	Preduzetnici	Stanovništvo	Poljoprivrednici	Stranica lica	Ukupno 2018	Ukupno 2017
Kamate i naknade	106,671	254,856	27,111	54,310	170,959	224	614,131	691,747
Protesti	-	43,931	11,254	168	-	-	55,353	97,255
Kratkorocni plasmani								
U dinarima	-	19,045,692	777,978	127,377	3,431,330	-	23,382,377	20,558,829
Dugorocni plasmani								
U dinarima	354,000	41,985,371	3,111,546	4,950,696	12,853,618	-	63,255,231	54,021,534
Bruto plasmani komitentima	460,671	61,329,722	3,928,017	5,132,551	16,455,907	224	87,307,092	75,369,365
Razgraničena provizija za odobrenje kredita	(716)	(136,682)	(11,632)	(25,427)	(111,910)	-	(286,367)	(319,336)
Ispravka vrednosti	(1,091)	(440,252)	(124,410)	(232,846)	(339,290)	-	(1,137,889)	(1,383,065)
Stanje na dan 31.12.2018	458,864	60,752,788	3,791,975	4,874,278	16,004,707	224	85,882,836	73,666,964

b) Promene na ispravkama

	31.12.2018.	31.12.2017.
Početno stanje na početku perioda	1,383,065	2,053,782
Početno stanje na početku perioda 01.01.2018 (efekat MSFI 9)	(68,294)	
Povećanja	3,990,920	2,771,741
Smanjenja	(3,955,913)	(2,706,255)
Otpis	(191,284)	(621,134)
Unwinding	(18,572)	(53,298)
Kursna razlika	(2,032)	(61,771)
Stanje na kraju perioda	1,137,889	1,383,065

21. Potraživanja po osnovu finansijskih derivata

U hiljadama RSD	31.12.2018	31.12.2017
Valutni svop i spot sa stranim bankama	3,167	1,241
Valutni svop i spot sa domaćim bankama	2,383	305
Stanje na dan 31. decembar	5,550	1,546

Najveći deo potraživanja po osnovu finansijskih derivata u iznosu od RSD 3,167 hiljada (31.12.2017: RSD 1,241 hiljada) se odnosi na fer vrednost i kamatni diferencijal valutnih svopova sa PCB Germany. Iznos od RSD 2,383 hiljada (31.12.2017: RSD 305) se odnosi na fer vrednosti valutnih svopova i spotova sa NBS.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***22. Investicije u zavisna društva**

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Učešće u kapitalu povezanih preduzeća u dinarima - ProCredit Leasing	127,752	127,752
Stanje na dan 31. decembar	127,752	127,752

Banka je osnivač i 100% vlasnik kapitala zavisnog preduzeća ProCredit Leasing d.o.o. Beograd. U skladu sa Zakonom o stečaju i likvidaciji banaka i društava za osiguranje, Skupština Lizinga je dana 01.01.2018. godine donela Odluku o prestanku rada i pokretanju likvidacije. Postupak likvidacije ProCredit Leasing d.o.o. je otpočeo 30.04.2018.

23. Nematerijalna ulaganja

U hiljadama RSD	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Licence za softver	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januara 2017. godine	232,154	460,463	692,617
Direktna povećanja	12,690	-	12,690
Prenos sa/na	(11,984)	11,984	-
Stanje 31. decembra 2017. godine	232,860	472,447	705,307
Ispravka vrednosti			
Stanje 1. januara 2017. godine	-	407,156	407,156
Obračunata amortizacija	-	17,306	17,306
Stanje 31. decembra 2017. godine	-	424,462	424,462
Sadašnja vrednost na dan 1. januar 2017. godine	232,154	53,307	285,461
Sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2017. godine	232,860	47,985	280,845
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januara 2018. godine	232,860	472,447	705,307
Direktna povećanja	4,366	-	4,366
Prenos sa/na	(21,447)	21,447	-
Rashodovanje, prodaja i ostala smanjenja	-	(59)	(59)
Stanje 31. decembra 2018. godine	215,779	493,835	709,614
Ispravka vrednosti			
Stanje 1. januara 2018. godine	-	424,462	424,462
Obračunata amortizacija	-	16,941	16,941
Rashodovanje, prodaja i ostala smanjenja	-	(59)	(59)
Stanje 31. decembra 2018. godine	-	441,344	441,344
Sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2018. godine	215,779	52,491	268,270

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine**

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

23. Nematerijalna ulaganja (nastavak)

Najveći deo nematerijalnih ulaganja u pripremi se odnosi na licence za prelazak na grupni softver a čija se aktivacija ne očekuje pre 2019. godine.

Banka ne poseduje nematerijalnu imovinu za koju je procenjeno da ima neograničen koristan vek.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka ima vlasništvo nad sredstvima kojima raspolaže i nema tereta upisanih na imovini.

Na dan 31. decembar 2018. godine, Banka nema ugovorenu obavezu za nabavku nematerijalnih ulaganja.

24. Nekretnine, postrojenja i oprema**a) Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:**

U hiljadama RSD	31.12.2018.	31.12.2017.
Ulaganja u tuđe objekte	53,840	64,858
Oprema	394,063	495,574
Ostala osnovna sredstva	28,204	15,576
Poslovna zgrada	1,503,143	1,939,369
Osnovna sredstava u pripremi	189,565	199,161
Stanje na dan 31. decembar	2,168,815	2,714,539

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***24. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)****a) Promene na osnovnim sredstvima u toku 2018. i 2017. godine bile su sledeće:**

U hiljadama RSD	Ulaganja u tuđe objekte	Oprema	Ostala osnovna sredstva	Poslovna zgrada	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost						
Stanje 1. januara 2017. godine	261,583	1,667,593	139,920	2,260,355	31,570	4,361,021
Direktna povećanja	-	-	-	-	329,731	329,731
Revalorizacija	-	-	-	68,994	-	68,994
Prenos sa/na	20,144	118,041	6,361	17,594	(162,140)	-
Rashodovanje, prodaja i ostala smanjenja	(153,757)	(298,721)	(62,693)	(18,138)	-	(533,309)
Stanje 31. decembra 2017. godine	127,970	1,486,913	83,588	2,328,805	199,161	4,226,437
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januara 2017. godine	118,874	1,088,749	118,777	333,405	-	1,659,805
Obračunata amortizacija	21,377	188,504	9,568	56,122	-	275,571
Rashodovanje i prodaja	(77,139)	(285,914)	(60,333)	(91)	-	(423,477)
Stanje 31. decembra 2017. godine	63,112	991,339	68,012	389,436	-	1,511,899
Sadašnja vrednost na dan 1. januar 2017. godine	142,709	578,844	21,143	1,926,950	31,570	2,701,216
Sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2017. godine	64,858	495,574	15,576	1,939,369	199,161	2,714,538
Nabavna vrednost						
Stanje 1. januara 2018. godine	127,970	1,486,913	83,588	2,328,805	199,161	4,226,437
Direktna povećanja	-	-	-	-	102,915	102,915
Revalorizacija	-	-	-	2,574	-	2,574
Prenos sa/na	155	70,014	23,607	(346,345)	(112,511)	-
Rashodovanje, prodaja i ostala smanjenja	(13,655)	(75,342)	(13,946)	(43,188)	-	(513,786)
Stanje 31. decembra 2018. godine	114,470	1,481,585	93,249	1,939,271	189,565	3,818,140
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januara 2018. godine	63,112	991,339	68,012	389,436	-	1,511,899
Obračunata amortizacija	11,173	170,305	10,978	56,333	-	248,789
Rashodovanje i prodaja	(13,655)	(74,122)	(13,945)	(9,641)	-	(111,363)
Stanje 31. decembra 2018. godine	60,630	1,087,522	65,045	436,128	-	1,649,325
Sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2018. godine	53,840	394,063	28,204	1,503,143	189,565	2,168,815

U toku 2018. godine rađene su procene vrednosti objekta u Čačku Karađorđeva bb, Nišu Vizantijski bulevar bb i Novom Sadu Bulevar Cara Lazara 7/B.

Procene fer vrednosti poslovnih objekata vršili su ovlašćeni procenjivači tokom 2018. i 2017. godine. Na dan 31. decembar 2018. godine Banka nema nekretnina čija je procena starija od 5 godina.

Knjigovodstvena vrednost svih poslovnih zgrada koje se naknadno odmeravaju po modelu revalorizacije, pod pretpostavkom naknadnog odmeravanja po modelu nabavne vrednosti na dan 31. decembar 2018. godine iznosila bi RSD 780,131 hiljade (2017.RSD: 1,328,684 hiljade).

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***24. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)**

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka ima vlasništvo nad sredstvima kojima raspolaže i nema tereta upisanih na imovini.

Na dan 31. decembar 2018. godine, Banka nema ugovorenu obavezu za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme.

25. Investicione nekretnine

<u>U hiljadama RSD</u>	Investicione nekretnine
Nabavna vrednost	
Stanje 1. januara 2018. godine	-
Direktna povećanja	367,655
Stanje 31. decembra 2018. godine	367,655
Ispravka vrednosti	
Stanje 1. januara 2018. godine	-
Obračunata amortizacija	1,532
Stanje 31. decembra 2018. godine	1,532
Sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2018. godine	366,123

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***26. Ostala sredstva**

Ostala sredstva obuhvataju:

U hiljadama RSD	2018	2017
<i>Finansijska imovina:</i>		
Potraživanja po osnovu platnih kartica	85,893	33,800
Prolazni i privremeni računi	147,314	114,388
Nadoknada štete od osiguranja	169,588	-
<i>Nefinansijska imovina:</i>		
Potraživanja za isplaćene naknade po osnovu porodijskog odsustva i bolovanja	15,040	19,088
Zalihe sitnog inventara	2,258	2,071
Razgraničeni rashodi kamata	101	7,375
Dati avansi	2,586	2,220
Unapred plaćeni troškovi	99,056	126,024
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	266	1,432
Dati depoziti za zakup stana	2,695	2,702
Sredstva stečena naplatom potraživanja	125,169	98,452
Ostalo	75,550	114,752
Ostala sredstva	725,516	522,304
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(8,490)	(7,106)
Stanje na dan 31. decembar	717,026	515,198

Promene na ispravkama vrednosti po ostalim sredstvima:

	2018	2017
Početno stanje 31.12.2017 (MRS 39)	7,106	7,106
Početno stanje na početku perioda 01.01.2018 (efekat MSFI 9)	748	0
Povećanja	28,910	0
Smanjenja	(28,276)	0
Kursna razlika	2	0
Stanje na kraju perioda 31.12.2018	8,490	7,106

Sredstva stečena naplatom potraživanja

	31.12.2018	31.12.2017
Vozila i oprema - do jedne godine	-	-
Vozila i oprema - starija od jedne godine	527	527
	527	527
Nekretnine - do jedne godine	16,504	2,583
Nekretnine - starije od tri godine	108,138	95,342
	124,642	97,925
Stanje na dan 31. decembar	125,169	98,452

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***26. Ostala sredstva (nastavak)**

Banka svoja sporna potraživanja po kreditima naplaćuje iz pokretne ili nepokretne imovine klijenta a prema sudskom rešenju. Sredstva nad kojima je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita, uključeni su u ostala sredstva osim ukoliko nije drugačije naglašeno. Banka sredstva stečena naplatom potraživanja planira da proda.

27. Obaveze po osnovu finansijskih derivata

U hiljadama RSD	2018	2017
Valutni svop sa NBS	1,639	0
Valutni svop sa stranim bankama	4,649	2,214
Stanje na dan 31. decembar	6,288	2,214

Iznos obaveza po osnovu finansijskih derivata u iznosu od RSD 6,288 hiljada (31.12.2017: RSD 2,214 hiljada) se odnosi na fer vrednost valutnih svopova sa Procredit Bank Germany (2018: RSD 4,649) i obaveze po osnovu kamatnog diferencijala po osnovu valutnog svopa sa NBS (2018: RSD 1,639).

28. Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci

U hiljadama RSD	2018	2017
Transakcioni depoziti	379,904	577,688
Namenski depoziti	1,309	1,168
Drugi depoziti	11,102,978	9,507,581
Primljeni krediti	17,794,742	15,079,659
Ostale obaveze kamate i provizije	2,261	1,616
Nedospela kamata	98,221	74,035
Razgraničena provizija za primljene kredite	(92,099)	(56,558)
Stanje na dan 31. decembar	29,287,316	25,185,189

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***28. Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci (nastavak)**

Efektivna kamatna stopa na depozite u stranoj valuti od banaka kretala se u 2018. godini od 0.10% do 0.40%.

Finansijska organizacija	Odobreni krediti u EUR	Stanje na dan 31.12.2018 u EUR	Dospeće	31.12.2018 Iznos u hiljadama dinara	31.12.2017 Iznos u hiljadama dinara
EFSE	23,600,000	15,000,000	2020	1,772,919	1,777,091
KFW	40,000,000	7,274,000	2019	859,748	-
EBRD	105,000,000	87,857,143	2021 - 2023	10,384,240	7,108,362
EIB 1	20,000,000	6,247,469	2019 - 2022	738,417	1,170,964
EIB 2	30,000,000	30,000,000	2027 -2030	3,545,838	1,066,254
GGF	20,000,000	11,450,000	2020	1,353,328	3,808,897
APEKS	44,442,360	28,981,209	2019 - 2030	3,425,422	-
ProCredit Germany	5,000,000	0	2018		148,091
ProCredit Holding	55,000,000	55,000,000	2020 - 2021	6,500,703	-
Stanje na dan 31. decembar 2018.	343,042,360	241,809,821		28,580,615	15,079,659

Banka je uzela kredite sa kamatnom stopom u rasponu od 1,14% do 6M Euribor + 2,5%.

Banka ima obavezu da bude usaglašena sa određenim pokazateljima definisanim u ugovorima o kreditima sa kreditorima KFW, EBRD, EFSE i GGF. Na dan 31. decembar 2018. godine Banka je bila usaglašena sa svim definisanim pokazateljima: racion adekvatnosti kapitala, racion otvorene kreditne izloženosti, racion izloženosti prema pojedinačnom klijentu, racion izloženosti prema povezanim licima, deviznim rizikom, racion likvidnosti, racion pokrića kašnjenja rezervisanjima i ostalim pokazateljima.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***29. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima**

U hiljadama RSD	2018	2017
stanovništvo		
-transakcioni	2,553,499	2,999,019
-štedni	22,986,109	20,209,753
-po osnovu kredita	1,131,734	972,478
-namenski	17,506	19,639
-ostale finansijske obaveze	11,753	15,182
-nedospela kamata	66,619	83,327
privreda		
-transakcioni	16,208,101	12,107,022
-po osnovu kredita	1,174,413	801,311
-namenski	309,619	265,260
-ostali	5,937,448	6,775,556
-primljeni krediti	10,785,874	7,709,140
-ostale finansijske obaveze	128,173	175,882
-obaveze za kamatu	1,396	1,141
-nedospela kamata	62,024	43,008
-razgraničena provizija	(721)	(2,420)
Stanje na dan 31. decembar	61,373,547	52,175,298

Primljeni depoziti od finansijskih organizacija su prikazani u tabeli ispod:

Finansijska organizacija	Stanje na dan 31.12. 2018 u EUR	Dospeće	31.12.2018 u 000	31.12.2017 u 000
ProCredit Germany	44,250,000	2019	5,230,111	5,242,417
ProCredit Holding	18,000,000	2019	2,127,503	2,369,454
Blue Orchard	8,747,379	2019	1,033,893	1,036,326
Stanje na dan 31. decembar 2018	62,250,000		8,391,507	8,648,197

Neiskorišćene kreditne linije prikazane su u sledećoj tabeli:

Naziv institucije	Ugovoren iznos	Valuta	Neiskorišćen iznos na dan 31.12.2018. u '000 RSD	Neiskorišćen iznos na dan 31.12.2017. u '000 RSD	Rok dospeća
ProCredit Holding	10,000,000	EUR	1,181,946	1,184,727	30.03.2019
Kredit od Kraljevine Danske	15,000,000	DKK	237,419	238,649	31.12.2018
EBRD stand alone	5,000,000	EUR	590,973	-	15.07.2022.
EBRD sa PCH garancijom	10,000,000	EUR	1,181,946	-	05.10.2023.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***29. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima (nastavak)****Pregled efektivnih kamatnih stopa na depozite i ostale obaveze drugim komitentima**

Na oročena sredstva komitenata u dinarima Banka je odobravalala prosečnu bruto nominalnu kamatnu stopu od 2.41% dok su devizna sredstva deponovana uz prosečnu bruto nominalnu kamatu od 0.81% godišnje.

Tabela u nastavku odnosi se na tokove gotovine iz finansijskih aktivnosti u vezi sa uzetim kreditima od banaka i fondova i promenama tokom 2018. godine.

U hiljadama dinara	Obaveze prema stranim bankama i fondovima
Neto obaveze po osnovu uzetih kredita na dan 31.12.2017	22,788,799
Obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	15,079,659
Obaveze prema drugim komitentima	7,709,140
Tokovi gotovine	5,850,267
Efekti kursnih razlika	(58,451)
Neto obaveze na dan 31.12.2018	28,580,615
Obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	17,794,742
Obaveze prema drugim komitentima	10,785,873

30. Subordinirane obaveze

Naziv institucije	Ugovoren iznos	Valuta	Neotplaćen iznos na dan 31.12.2018.(EUR)	Rok dospeća	2018 (u hiljadama RSD)	2017 (u hiljadama RSD)
ProCredit Holding	6,000,000	EUR	6,000,000	18.10.2023.	709,168	710,836
ProCredit Holding	10,000,000	EUR	10,000,000	01.06.2025.	1,181,946	1,184,727
ProCredit Holding	15,000,000	EUR	15,000,000	31.05.2022.	1,772,919	1,777,091
					3,664,033	3,672,654
Nedospela kamata					19,077	20,055
Stanje na dan 31. Decembar					3,683,110	3,692,709

Kamatna stopa na subordinirane obaveze kretala se u rasponu 6M Euribor+6,25% do 6M Euribor+6,3%.

U 2016. godini izvršena je promena poverioca gde je subordinirani kredit od EFSE Netherlands preuzet od strane ProCredit Holdinga. NBS je dala saglasnost rešenjem br. V/3.1-1096/2/16 od 23. maja 2016. godine.

Tabela u nastavku odnosi se na tokove gotovine iz finansijskih aktivnosti u vezi sa subordiniranim obavezama i promenama tokom 2018. godine.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***30. Subordinirane obaveze (nastavak)****Subordinirane obaveze****U hiljadama dinara**

Neto obaveze na dan 31.12.2017.	3,692,709
Tokovi gotovine	0
Efekti kursnih razlika	(8,621)
Ostale ne-gotovinske promene	(978)
Neto obaveze na dan 31.12.2017	3,683,110

31. Rezervisanja

U hiljadama RSD	2018	2017
Rezervisanja za vanbilans	17,469	23,947
Rezervisanja za troškove otpremnina	4,384	4,968
Rezervisanja za rizik zemlje	382	191
Rezervisanje za pravni rizik	46,336	64,301
Stanje na dan 31. decembar	68,571	93,407

Promene rezervisanja u toku 2018. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Otpremnine	Pravni rizik	Vanbilans	Rizik zemlje	Ukupno
Početno stanje	4,968	64,300	23,947	191	93,406
Povećanje	0	37,980	61,417	307	99,704
Smanjenje	(564)	(35,746)	(67,001)	(116)	(103,427)
Iskorišćen iznos	(20)	(20,198)		0	(20,218)
Kursne razlike	0	0	(894)	0	(894)
Stanje na dan 31.12.2018. godine	4,384	46,336	17,469	382	68,571

Promene rezervisanja u toku 2017. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Otpremnine	Pravni rizik	Vanbilans	Rizik zemlje	Ukupno
Početno stanje	10,033	67,110	24,172	795	102,110
Povećanje	-	89,157	48,138	-	137,295
Smanjenje	(5,065)	(33,832)	(47,703)	(604)	(87,204)
Iskorišćen iznos	-	(58,135)	-	-	(58,135)
Kursne razlike	-	-	(660)	-	(660)
Stanje na dan 31.12.2017. godine	4,968	64,300	23,947	191	93,406

Banka obračunava rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu nastati iz pravnih sporova u skladu sa metodologijom objašnjenom u Napomeni 2.18. Menadžment Banke je odobrio visinu obračunatih rezervisanja za pravne sporove i saglasan je sa procenom da neće nastati materijalno značajni gubici iz preostalih sudskih sporova iznad iznosa za koji je izvršeno rezervisanje.

Na dan 31. decembar 2018. godine protiv banke se vodilo 518 pravnih sporova pred sudovima (31. decembra 2017: 218). Na osnovu procedure koja je uspostavljena u Banci za obračun potencijalnih gubitaka po osnovu sudskih sporova, procenjena su i obračunata ukupna rezervisanja u iznosu od RSD 46,336 hiljada (2017: RSD 64,300 hiljada).

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***32. Tekuće poreske obaveze**

Na 31. decembar 2018. i 31. decembar 2017. godine, Banka nema tekuće poreske obaveze.

33. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze se odnose na:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	30,508	43,103
Odložena poreska obaveza - revalorizacija nekretnina	(96,939)	(99,848)
Odložena poreska obaveza – revalorizacija finansijskih sredstava	(7,233)	(2,707)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	656	744
Odloženi poreska obaveza po osnovu efekata prve primene IFRS 9	(7,109)	-
Stanje na dan 31. decembar	(80,117)	(58,708)

Odloženi porezi su obračunati na privremene razlike po metodu obaveza koristeći efektivnu poresku stopu od 15% (2017:15%).

Odložena poreska sredstva i obaveze se „prebijaju“ kada postoji zakonski izvršivo pravo da se „prebiju“ tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odloženi porez na dobit odnosi na istu fiskalnu vlast.

Prihodi i rashodi od odloženog poreza evidentirani u bilansu uspeha obelodanjeni su u Napomeni 14.

Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda prikazan je u Napomeni 14.

Promene na odloženim poreskim sredstvima i obavezama

2018	1.01.2018	Priznato kroz bilans uspeha	Priznato kroz IOR	Ukupno na 31.12.2018
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	43,103	(12,595)	-	30,508
Odložene poreske obaveze revalorizacija nekretnina	(99,848)	2,989	(80)	(96,939)
Odložene poreske obaveze revalorizacija finansijskih sredstava	(2,707)	-	(4,526)	(7,233)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	744	(88)	-	656
Odložena poreska obaveza po osnovu efekata prve primene IFRS 9	-	(7,109)	-	(7,109)
Odložene poreske obaveze	(58,708)	(16,803)	(4,606)	(80,117)

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***33. Odložene poreske obaveze (nastavak)****Promene na odloženim poreskim sredstvima i obavezama (nastavak)**

2017	1.01.2017	Priznato kroz bilans uspeha	Priznato kroz IOR	Ukupno na 31.12.2017
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	50,041	(6,938)	-	43,103
Odložene poreske obaveze revalorizacija nekretnina	(91,328)	2,673	(11,193)	(99,848)
Odložene poreske obaveze revalorizacija finansijskih sredstava	-	-	(2,707)	(2,707)
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za otpremnine	1,504	(760)	-	744
Razlika između računovodstvene i poreske amortizacije	50,041	(6,938)	-	43,103
Odložene poreske obaveze	(39,783)	(5,025)	(13,900)	(58,708)

34. Ostale obaveze

Ostale obaveze obuhvataju:

U hiljadama RSD	2018	2017
Dobavljači	109,596	79,993
Obaveze za plaćanje u inostranstvo po doznakama	997	98,613
Razgraničena provizija za izdavanje garancija i akreditiva	8,886	8,046
Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	26,498	28,526
Razgraničeni administrativni troškovi	5,909	10,124
Razgraničeni prihodi od subvenc.kamate	127,613	143,295
Obaveze za PDV	994	10,696
Obaveza za ostale poreze	283	302
Ostale obaveze iz poslovanja	345,771	255,081
Razgraničena provizija u valuti po kreditima	14,318	6,493
Stanje na dan 31. decembar	640,865	641,169

Obaveze za plaćanje u inostranstvu po doznakama obuhvataju naloge rezidenata i nerezidenata za plaćanja ka inostranstvu, i u zemlji u devizama koje je moguće izvršiti sa istim datumom valute (SVD) ili sa valutom u budućnosti (T+2), a u skladu sa preporukom NBS.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***34. Ostale obaveze (nastavak)**

Ostale obaveze iz poslovanja čine:	2018	2017
· Ugašeni računi	162,025	82,198
· Neraspoređeni računi	25,679	24,905
· Obaveze prema Fondu za razvoj	3,023	3,024
· Obaveze prema NKOSK-u	2,269	2,273
Obaveze po osnovu otkupljene nepokretnosti	5,350	2,425
· Obaveze za procenu nepokretnosti	5,487	6,988
· Privremeni račun	31,553	72,036
· Obaveze u obračunu - VBE kartice	95,304	49,670
· Ostale obaveze	15,081	11,562
Ukupno ostale obaveze	345,771	255,081

35. Kapital

Kapital Banke obuhvata:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Aksijski kapital - obične akcije	3,663,012	3,663,012
Emisiona premija	2,776,745	2,776,745
Rezerve iz dobiti	1,643,864	1,643,864
Revalorizacija rezerve	721,643	692,746
Akumulirani rezultat	6,116,233	4,867,648
Dobitak tekuće godine	996,082	1,189,346
Stanje na dan 31. decembar	15,917,579	14,833,361

Aksijski kapital Banke čini 3,663,012 običnih akcija nominalne vrednosti jednu hiljadu dinara po akciji što ukupno iznosi RSD 3,663,012 hiljada.

Struktura akcionara prema učešću u kapitalu i pravu odlučivanja na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine je sledeća:

	31.12.2018.		31.12.2017.	
Broj akcija	Broj akcija	% vlasništva	Broj akcija	% vlasništva
ProCredit Holding AG & Co	3,663,012	100%	3,663,012	100%

Emisiona premija nastala je kao razlika između ukupne nominalne vrednosti akcija i dinarske protivvrednosti iznosa uplaćenog od strane akcionara Banke po srednjem kursu Narodne Banke Srbije važećem na dan uplate. ProCredit Holding AG & CO KGaA je krajnji vlasnik ProCredit Bank ad Beograd 100%.

Akcionar ima pravo upravljanja Bankom, kao i pravo učešća u raspodeli dobiti. Imaoci običnih akcija odgovaraju za obaveze i snose rizik poslovanja Banke srazmerno broju akcija kojima raspolažu.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***35. Kapital (nastavak)**

U skladu sa propisima Narodne banke Srbije važećim na dan 31. decembar 2018. godine Banka ima dovoljno neto kapitala da zadovolji minimalne zahteve Narodne banke Srbije. U skladu sa pomenutim Zakonom novčani deo akcijskog kapitala Banke ne sme biti manji od EUR 10.000.000, preračunatom po srednjem kursu na dan bilansa.

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom za procenjene gubitke. Iznosi razlika između rezervisanja obračunatih u skladu sa propisima Narodne banke Srbije i rezervisanja obračunatih u skladu sa internim pravilima Banke su knjiženi na teret nedostajućih iznosa rezervi za procenjene gubitke po bilansnoj i vanbilansnoj aktivni, a u korist rezervi iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama.

Revalorizacije rezerve nastale su kao rezultat usklađivanja vrednosti nekretnina i usklađivanja vrednosti vlasničkih i dužničkih instrumenata sa tržišnom vrednošću:

U hiljadama RSD	2018.	2017.
Revalorizacije rezerve po osnovu vrednovanja nekretnina	677,858	677,405
Rezerve fer vrednosti vlasničkih instrumenata koje se vrednuju kroz ostali rezultat	500	
Rezerve fer vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju kroz ostali rezultat	43,285	15,341
Stanje na dan 31. decembra	721,643	692,746

Promene na revalorizacionim rezervama za nekretnine

	2018	2017
Početno stanje na dan 1. januar	677,405	613,981
Povećanje revalorizacionih rezervi	533	74,617
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(80)	(11,193)
Stanje na dan 31. decembra	677,858	677,405

Promene na revalorizacionim rezervama dužničkih instrumenata koje se vrednuju kroz ostali rezultat

	2018	2017
Početno stanje na dan 1. januar	15,341	-
Povećanje revalorizacionih rezervi	29,243	18,048
Efekti primene IFRS 9	3,138	
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(4,438)	(2,707)
Stanje na dan 31. decembra	43,285	15,341

Promene na revalorizacionim rezervama vlasničkih instrumenata koje se vrednuju kroz ostali rezultat

	2018	2017
Početno stanje na dan 1. januar	-	-
Povećanje revalorizacionih rezervi	588	-
Smanjenje po osnovu odloženih poreza	(88)	-
Stanje na dan 31. decembra	500	-

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***35. Kapital (nastavak)**

Akumulirana dobit obuhvata kumulirani neraspoređeni dobitak iz ranijih godina koja je proizašla iz razlike između prihoda i rashoda. Dobitak iz tekućeg obračunskog perioda predstavlja razliku između prihoda i rashoda umanjenu za porez na dobitak uvećan ili umanjen za dobitak ili gubitak po osnovu odloženih poreskih sredstava odnosno odloženih poreskih obaveza.

Neraspoređena dobit 2009. godine	120,094
Neraspoređena dobit 2011. godine	500,000
Neraspoređena dobit 2013. godine	807,537
Neraspoređena dobit 2014. godine	1,080,758
Neraspoređena dobit 2015. godine	738,000
Neraspoređena dobit 2016. godine	1,621,259
Neraspoređena dobit 2017. godine	1,189,346
Akumulirani rezultat	6,056,994
Neraspoređena dobit tekuće godine	996,082
Efekti primene IFRS 9	59,239
Ukupno	7,112,315

36. Potencijalne obaveze

a) Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku banke prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljada RSD	31.12.2018	31.12.2017
Preuzete buduće obaveze		
Plative garancije		
U dinarima	527,651	714,356
U stranoj valuti	1,484,433	1,567,152
Carinske garancije	803,200	715,208
Činidbene garancije		
U dinarima	1,079,907	903,321
U stranoj valuti	901,399	1,000,362
Spot transakcije sa bankama	0	557,184
Odobreni neiskorišćeni okvirni krediti	8,787,793	8,435,158
Nostro pokriveni kratkoročni akreditivi	0	28,357
Ostali nepokriveni kratkoročni akreditivi	179,739	427,706
Ukupne vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	13,764,122	14,348,804

Struktura odobrenih neiskorišćenih okvirnih kredita je sledeća:

U hiljada RSD	31.12.2018	31.12.2017
Odobreni neiskorišćeni okvirni krediti		
Odobreni minusi po tekućim računima u dinarima	93,037	75,921
Odobreni okvirni krediti pravnim licima i preduzetnicima u dinarima	1,891,173	1,993,945
Odobreni krediti po kreditnim karticama u dinarima	134,341	162,159
Odobreni indeksirani revolving krediti	3,013,837	3,089,219
Odobreni dinarski revolving krediti	3,421,086	2,639,890
Odobreni krediti za projektno finansiranje	109,676	375,033
Odobreni indeksirani revolving krediti-ProCredit Leasing	-	13,032
Odobreni neiskorišćeni gotovinski limit	124,644	85,959
Ukupni neiskorišćeni okvirni krediti	8,787,793	8,435,158

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***36. Potencijalne obaveze (nastavak)**

Za potencijalne obaveze iskazane u vanbilansnoj aktivi, Banka je formirala rezervu koja je iskazana u bilansu stanja kao obaveza po osnovu rezervisanja za vanbilans u iznosu od RSD 17,468 hiljada (2017: RSD 23,947 hiljada):

U hiljada RSD	31.12.2018	31.12.2017
Rezervisanja za potencijalne obaveze u vanbilansnoj aktivi		
Izdate plative garancije u dinarima	6,080	10,155
Izdate plative garancije indeksirane	4,705	7,095
Izdate činidbene garancije u dinarima	826	2,315
Izdate činidbene garancije indeksirane	582	2,718
Akreditivi indeksirani	277	941
Neiskorišćeni okvirni krediti dinarski	4,943	112
Neiskorišćeni okvirni krediti indeksirani	0	470
Izdate plative garancije indeksirane-povezane banke	55	141
Ukupno rezervisanja za potencijalne obaveze u vanbilansnoj aktivi	17,468	23,947

b) Naredna tabela prikazuje obaveze za operativni lizing za iznajmljivanje poslovnih prostorija i IT opreme:

	31 Decembar	
	2018	2017
Manje od 1 godine	1,638	3,019
Između 1 i 5 godina	60,811	25,126
Više od 5 godina	307,256	299,406
	369,705	327,551

Usaglašavanje operativnog lizinga po MRS 17 i MSFI 16

Ukupna obaveza po osnovu operativnog lizinga na dan 31.12.2018	369,705
Izuzeće po osnovu	
- kratkoročnog lizinga	(1,638)
- lizinga male vrednosti	(38,664)
Ukupna obaveza po osnovu operativnog lizinga na dan 01.01.2019	329,403
Ukupna lizing obaveza diskontovana inkrementalnom kamatnom stopom na 01.01.2019	289,788
Ukupna lizing obaveza na dan 01.01.2019	289,788

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***37. Usaglašavanje potraživanja**

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Banka je obavila usaglašavanja potraživanja slanjem izvoda otvorenih stavki svim pravnim licima i preduzetnicima na dan 30. novembar 2018. godine.

Od 18.341 ukupno poslatih izvoda otvorenih stavki, 918 je potvrđeno, 54 osporeno, ostali nisu vraćeni. Ukupna vrednost osporenih potraživanja Banke iznosi RSD 16,247 hiljada.

38. Usaglašenost sa pokazateljima Narodne Banke Srbije

Pokazatelji poslovanja	Propisani pokazatelji	31.12.2018.	31.12.2017.
		140 miliona EUR	123 miliona EUR
Kapital	10 miliona EUR		
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	min 8%	17.78%	17.16%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	min 6%	14.47%	13.06%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akciskog kapitala	min 4.5%	14.47%	13.06%
Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i osnovna sredstva Banke	max 60%	15.33%	18.70%
Zbir velikih izloženosti banke	max 400%	12.25%	16.43%
Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica	max 25%	12.25%	16.43%
Pokazatelj likvidnosti:			
- u prvom mesecu izveštajnog perioda	min 1	2.12	2
- u drugom mesecu izveštajnog perioda	min 1	1.98	1.71
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	min 1	2.12	2.02
- Uži pokazatelj likvidnosti	min 0.5	1.68	1.55
- Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)	min 100%	220%	250%
- Pokazatelj deviznog rizika	max 20%	3.52	4.23%

39. Odnosi sa povezanim stranama

Banka je članica ProCredit grupe, sastavljene od razvojno orijentisanih banaka koje posluju u istočnoj Evropi, Latinskoj Americi i Africi, kao i banke u Nemačkoj. Matično društvo grupe je ProCredit Holding, Frankfurt – firma koja vodi ProCredit Grupu. ProCredit Holding u svom sastavu ima i dve Akademije kao i kompaniju za izradu softvera Quipu. Na konsolidovanom nivou grupa je nadgledana od strane Bundes bank i BaFin-a. Sve članice grupe su u većinskom vlasništvu ProCredit Holding-a, a u slučaju Banke, ProCredit Holding poseduje 100% običnih akcija Banke.

Banka je osnovala ProCredit Leasing d.o.o. Beograd. ProCredit Leasing d.o.o. je registrovano kod Agencije za privredne registre u Beogradu pod registarskim brojem 1973/2005 od 17. februara 2005. Godine. Banka je 100% vlasnik preduzeća ProCredit Leasing d.o.o. Banka predstavlja matično pravno lice za ProCredit Leasing i vrši konsolidaciju finansijskih izveštaja.

Transakcije koje se obavljaju između članica grupacije uključuju kredite, depozite, usluge obuka zaposlenih i druge transakcije i predmet su analize transfernih cena za 2018.

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine su sledeća:

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovor na kamatn a stopa	Matičn o pravn o lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredi t Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.20 17
Kredit i potraživanja od povezanih banaka i drugih finansijskih organizacija	-	127,752	1,962,628		2,090,380	2,340,07 1
PCB Germany		-	-	1,962,510	1,962,510	2,329,34 3
-Ostali dati depoziti u stranoj valuti	0.88%- 1%	-	-	1,181,946	1,181,946	1,777,09 1
-Nostro računi	od - 0.45% do- 0.75%	-	-	780,564	780,564	552,252
SPV	0.80%	-	-	118	118	118
ProCredit Leasing		-	-	-	-	10,610
- Revolving kredit	6 M Euribor + 5%	-	-	-	-	10,610
Investicije u zavisna društva		-	127,752	-	127,752	127,752
ProCredit Leasing		-	127,752	-	127,752	127,752

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine (nastavak)

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Ostala sredstva			1,246	5,420	6,666	10,668
ProCredit Leasing	-	-	1,246	-	1,246	1,249
PCB Germany	-	-	-	97	97	113
PCB Bosna	-	-	-	261	261	164
PCH	-	-	-	-	-	7,910
PCB Bugarska	-	-	-	-	-	134
PCB Albanija	-	-	-	422	422	-
PCB Macedonija	-	-	-	1,728	1,728	-
PCB Rumunija	-	-	-	2,912	2,912	-
QUIPU Shpk	-	-	-	-	-	1,098
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih trgovanju				4,426	4,426	5,115
PCB Germany	-	-	-	4,426	4,426	5,115

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine (nastavak)

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci		-	-	-	5,505,256	5,776,161
PCB Bosnia	-	-	-	10,809	10,809	1,606
PCB Germany	-	-	-	5,258,553	5,258,553	5,403,024
- Depozit	0.88% - 1.00%	-	-	5,230,240	5,230,240	5,244,030
- Kredit	Euribor 6M + 2.25%	-	-	-	-	148,091
- Ostalo	-	-	-	28,313	28,313	10,903
SPV	-	-	-	10,768	10,768	132,552
- Depozit	0.80%	-	-	10,766	10,766	132,475
- Ostalo	-	-	-	2	2	77
ProCredit Leasing	-	-	225,126	-	225,126	238,979
- Depozit - transakcioni	-	-	225,126	-	225,126	238,979
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima		12,374,077	-	-	12,374,077	10,274,549
PCH		8,676,649	-	-	8,676,649	6,565,026
- Depozit	0.70%-1%	2,127,503	-	-	2,127,503	2,387,119
- Primljeni krediti	1.14% - 1.44%	6,500,703	-	-	6,500,703	4,146,545
- Ostalo		48,443	-	-	48,443	31,362

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

a) Neizmirena potraživanja i obaveze sa povezanim licima na kraju godine (nastavak)

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Subordinirane obaveze		3,683,110	-	-	3,683,110	3,692,709
PCH	6M Euribor+6,25% do 6M Euribor+6,3%.	3,683,110	-	-	3,683,110	3,692,709
Ostale obaveze		14,318	-	12,339	26,657	16,814
QUIPU GMBH	-	-	-	11,451	11,451	8,905
KOS	-	-	-	293	293	941
Germany Academy	-	-	-	539	539	-
PCB Germany	-	-	-	56	56	-
PCH	-	14,318			14,318	6,968

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

b) Prihodi i rashodi iz odnosa sa povezanim licima na kraju godine

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Prihodi od kamata	-	-	-	82	82	2,733
PCB Germany	-	-	-	82	82	1,130
ProCredit Leasing	-	-	-	-	-	1,603
Rashodi od kamata		316,322	-	57,997	374,319	312,294
PCB Germany	-	-	-	57,836	41,512	23,481
PCH	-	316,322	-	-	316,322	274,135
SPV	-	-	-	161	161	403
PCB Bulgaria	-	-	-	-	-	14,275
Prihodi od naknada i provizija	-	-	222	473	695	522
SPV	-	-	-	473	473	485
ProCredit Leasing	-	-	222	-	222	37
Rashodi naknada i provizija	-	40,190	-	68,440	108,630	88,258
PCB Germany	-	-	-	68,440	68,440	57,988
PCH	-	40,190	-	-	40,190	30,836

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)****b) Prihodi i rashodi iz odnosa sa povezanim licima na kraju godine (nastavak)**

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Neto dobitak po osnovu finansijskih sredstava namenjenih trgovanju		-	-	18,143	18,143	11,728
PCB Germany	-	-	-	18,143	18,143	11,728
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule		-	(7)	-	(7)	2,399
ProCredit Leasing	-	-	(7)	-	(7)	2,399
Ostali poslovni prihodi		1,792	1,734	50,844	54,370	15,463
PCB Bosnia	-	-	-	5,575	5,575	1,029
PCB Germany	-	-	-	21	21	88
PCB Macedonia	-	-	-	4,763	4,763	1,439
PCB Romania	-	-	-	9,214	9,214	2,993
PCH	-	1,792	-	-	1,792	1,088
PCB Bulgaria	-	-	-	8,123	8,123	578
ProCredit Leasing	-	-	1,734	-	1,734	3,178
PCB Albania	-	-	-	4,381	4,381	1,013
PCB Georgia	-	-	-	7,535	7,535	1,380
PCB Moldova	-	-	-	1,184	1,184	734
PCB Ukraine	-	-	-	10,048	10,048	1,943

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD

Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)

39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)

b) Prihodi i rashodi iz odnosa sa povezanim licima na kraju godine (nastavak)

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Ostali rashodi		132,105	0	137,583	269,688	277,327
PCB Bulgaria				-		238
GA				43,648		64,149
PCB Kosovo				60		377
PCH		132,105				123,557
QUIPU GMBH				86,219		83,403
QUIPU Shpk				7,656		5,497
ProCredit Leasing			-			106

c) Preuzete i potencijalne obaveze sa povezanim licima

<i>U hiljadama RSD</i>	Ugovorna kamatna stopa	Matično pravno lice (PCH)	Zavisno pravno lice (ProCredit Leasing)	Ostala povezana lica	31.12.2018	31.12.2017
Izdate plative garancije	-	-	-	70,917	70,917	79,377
Kosovo	-	-	-	23,639	23,639	31,988
ProCredit bank Germany	-	-	-	47,278	47,278	47,389
Preuzete neopozive obaveze - revolving						13,032
ProCredit Leasing	-	-	-	-	-	13,032
Potraživanja po osnovu primljenog revolving kredita		1,181,946			1,181,946	1,184,727
ProCredit Holding		1,181,946	-	-	1,181,946	1,184,727

PROCREDIT BANK A.D. BEOGRAD**Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 RSD osim ako nije drugačije naznačeno)***39. Odnosi sa povezanim stranama (nastavak)****d) Krediti zaposlenima**

Banka je u toku 2018. godine odobravalala kredite zaposlenima po uslovima koji se ne razlikuju od tržišnih. U toku 2018. godine Banka je zaposlenima odobrila kredite u visini od RSD 5,728 hiljada (2017: RSD 9,101 hiljada).

Članovima Upravnog odbora u toku 2018. i 2017. godine nisu odobravani krediti.

e) Primanja rukovodstva i Upravnog odbora

Članovi Izvršnog odbora Banke ostvaruju primanja po osnovu zarade. Bruto zarade isplaćene članovima Izvršnog odbora u toku 2018. godine iznose RSD 42.520 hiljada (2017: RSD 27.480 hiljada) dinara.

Ukupna bruto primanja članova Upravnog odbora iznose u 2018. godini iznose RSD 3.414 hiljada (2017: RSD 3.777 hiljada) dinara.

40. Gotovina i gotovinski ekvivalenti u izveštaju o tokovima gotovine

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

u dinarima:	2018.	2017.
Žiro račun	4,364,111	3,897,578
Gotovina u blagajni	967,859	690,043
	5,331,970	4,587,621
u stranoj valuti:		
Devizni računi	1,947,999	1,672,532
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1,733,024	1,034,083
	3,681,023	2,706,615
Stanje na dan 31. decembra	9,012,993	7,294,236

41. Događaji nakon dana bilansa stanja

Od datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi imali značajan uticaj na finansijski izveštaj za 2018. godinu.

Igor Anić
Član izvršnog odbora

Svetlana Tolmačeva Dingarac
Predsednik izvršnog odbora